

STANDARD

EKONOMİK VE TEKNİK DERGİ

Yıl : 6

Sayı : 70

EKİM 1967

İÇİNDEKİLER

Sayfa

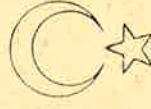
İki bayram birarada ...	3
Tarımsal gıda maddeleri alanındaki uluslararası standardlaştırma çalışmalarının bugünkü durumu ve problemleri	4 - 5
Portreler ...	7
TSE Haberleri ...	8 - 9
Briç ...	11
Türkiye Millî Kavakçılık kongresinin ardından ...	12-13
Çimentolu kerpiç bloklar standardı ...	14-15
Lâstik konveyör kayışları standardı ...	16-17
Fas Endüstriyel Standardlaştırma Servisi ...	19
Standard Dünyasından Haberler ...	20-23
Yurttan Haberler ...	25-27

Summary of contents 29-32

NECATİBEY CADDESİ
ANKARA

31 Ekim 1967 tarihinde basılmıştır.

29 Ekim'de Cumhuriyetimizin ilânının 44 üncü yıldönümünü kutladık. STANDARD, bütün okurlarının Cumhuriyet Bayramını candan kutlar

BU SAYIMIZ

IEC'nin 18/A Kablo ve Kablo Tesisatı Alt Komitesi ile 20/B Alçak Gerilim Kabloları Alt Komitesi Ekim ayının son günlerinde TSE salonlarında toplanarak gündemlerinde bulunan konuları görüşmüşler ve olumlu kararlara varmışlardır. Toplantılarla ilgili izlenimleri iç sayfamızda veriyoruz.

Bu toplantılar TSE için bir bayram niteliğindedir. Toplantıların bu niteliği Faruk A. Sünter'in **İki Bayram** adlı yazısında ele alınmıştır.

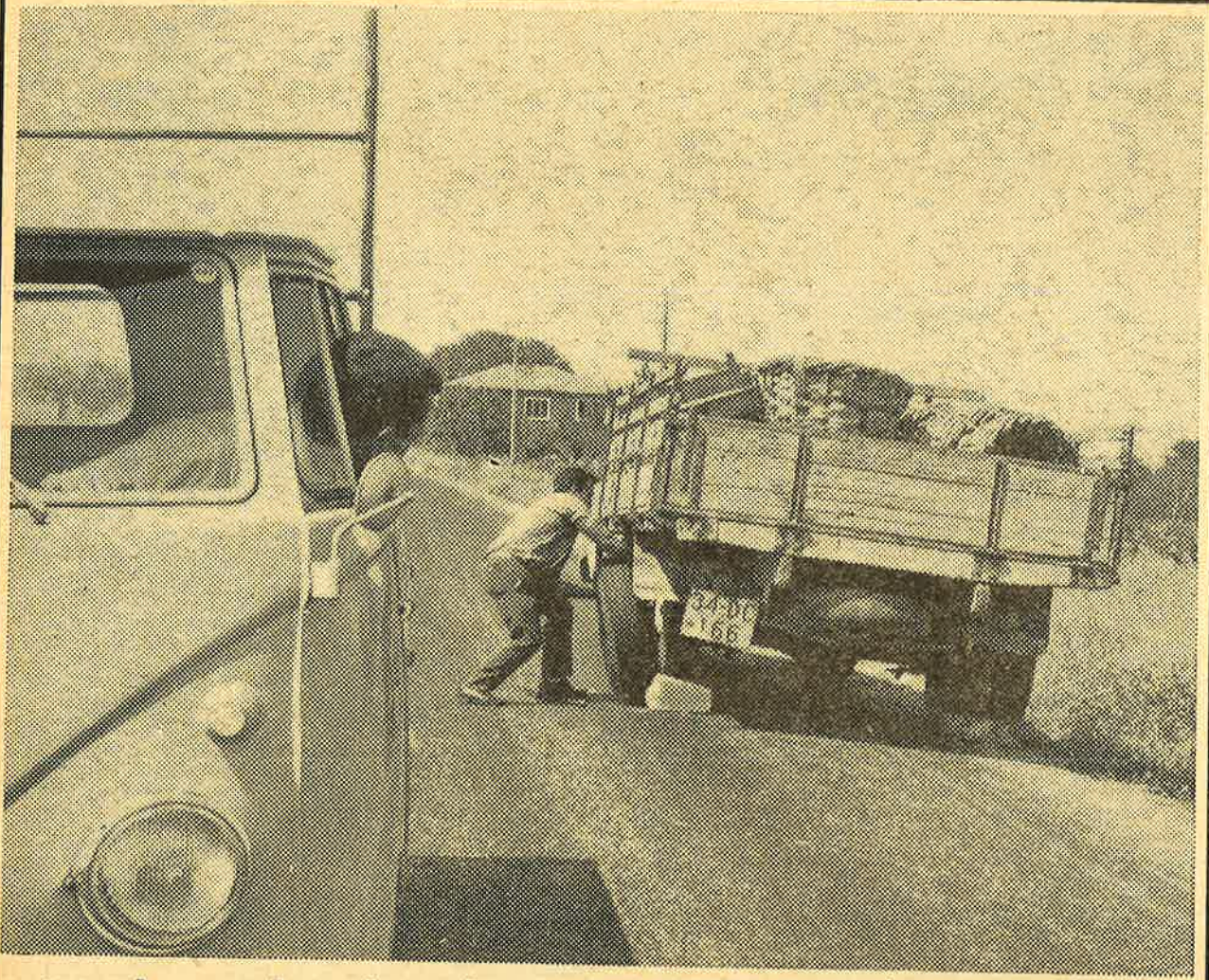
DEVCONF konferanslarına bu sayımızda da A. Miclovicz'in «Tarımsal gıda maddeleri alanındaki uluslararası standardlaştırma çalışmalarının bugünkü durumu ve problemleri» adlı konferansı ile devam ediyoruz.

TSE Teknik Kurulu Ekim ayında bir toplantı yapmış ve 7 standard tasarısını Türk Standardı olarak kabul etmiştir. Bunlar arasında İncir ile İncir Ezmesi Standardları ülkemiz için önemli bulunmaktadır.

Ay içinde Yemeklik Zeytinyağı Standardının uygulanmasına başlanmış ve bu vesile ile Ticaret Bakanlığı bir Tebliğ yayınlanmıştır. Bu Tebliği okurlarımıza sunuyoruz.

STANDARD

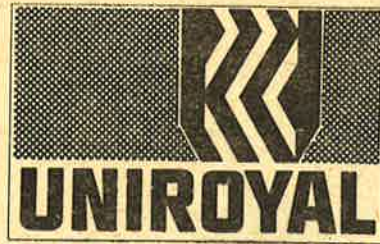
Vah vah...keşke UNIROYAL* alsaydı!

Sağlam ve rahat lâstikler üzerinde yol alırken her şoför arkadaş sık sık böyle lâstığı patlamış vasıtalarla rasgelir. Gözü, bu manzaraya takılır. Sonra vah vah, der geçer. Vaktiyle patlayan lâstiklerden o da çekmiştir. Lâstik patlamasının ne dertli, ne kadar can sıkıcı bir iş olduğunu çok iyi bilir.

İşlerinin erbabı olanlar bu duruma düşmemek için şimdi bir tek lâstik seçiyor: UNIROYAL! Evet... UNIROYAL! Terkibinde harika birleştirici CVC bulunan lâstik... Sadece naylon iplik kullanılarak imal edilen lâstik... Isınmaya en mukavim

lâstik... Üstün fren emniyeti sağlayan lâstik... Defalarca sırt geçirebilen lâstik...

Siz de vasitanızı UNIROYAL lâstikleri ile donatarak lâstikten yana rahat ediniz.

Yaman şoförün lâstığı

* UNIROYAL, meşhur U. S. ROYAL lâstiklerinin yeni ismidir.

İKİ BAYRAM BİRARADA

Faruk A. SÜNTER

Türk Standardları Enstitüsü, Cumhuriyet Bayramını bu yıl, yabancı dostlarının katılmas ile, daha parlak bir şekilde kutlamaktadır.

27 Ekim 1967 günü on altı dost memlekettten gelmiş altmış beş aydın, TSE çatısı altında toplanmış bulunuyor: Uluslararası Elektroteknik Komisyonunun «Kablo Standardları» ile görevli teknik komitesi ve alt komiteleri yirmi beşe yakın Türk meslektaşlarıyla birlikte çalışmaya koyulmuşlardır.

TSE'nin bir kaç yıldanberi düzenlemeyi başardığı bu uluslararası toplantılar yalnız Türkiye'nin dünya standardları hazırlama çabasına bir katkıda bulunmakla kalmamaktadır. Bizim yönümüzden asıl önemli olanı, belli konularda dünya çapında ünlü uzmanlarla bu alanda çalışan memleketimiz aydınlarının, bu toplantılarda bir araya gelmeleri, tanışmaları, bilgi ve görgülerini tartışmağa kısaca en kolay yoldan ve topluca dünyadaki teknolojik ilerlemelerle sürekli ilişkiler kurmağa fırsat bulmuş olmalarıdır.

Memleketimizde kablo sanayii, kısa zamanda, en iyi gelişme yoluna girmiştir. Ana ham maddesi yerli olan bu sanayi kolu, içinde bulunduğu müz plânlı kalkınma döneminde büyük bir yurt ihtiyacını - dışarıdan satın almağa yer bırakmadan - karşılamağı başarmıştır. TSE, bu durumu öngörmüş ve kablo standardlarını vaktinde hazırlayarak yurt hizmetine vermiştir. Böylece istenilen özellikler de sağlanmıştır. İftiharla belirtmek isterizki, kablo sanayii mevcut Türk Standardlarında öngörülen niteliklerin üstüne çıkmış ve bu durumu elde edenler TSE kalite markasını kullanmak cesaretini ilk gösterenler arasına girmiştir.

Bu toplantılardan faydalanılarak kablo sanayiinde ileri giden on altı memleketin uzmanlarına fabrikalarımızın gezdirilmesi de programa bağlanmıştır. Bu gezilerin de, sanayimizi, birçok yabancı uzmanın konsultasyonundan geçirme fırsatı vereceğı için büyük bir değer taşıyacağı ve faydalı olacağına kesinlikle bakılabilir. Nitekim daha önce yapılan uluslararası «Akümülatör» teknik komitesinin Türkiye toplantılarında bu yolda parlak sonuçlar alınmıştı.

Müzikte, sporda, folklorda hattâ güzellik kraliçesi seçimi gibi buna benzer başka sanat ve sosyal dallarda uluslararası temaslara verilen önem ve elde olunan sonuçlara kamu oyunda verilen yer ve etki büyüktür. Bilimsel temaslara daha dar bir çerçevede kalmakla beraber, onların sonuçları ve memlekete kazandırdıkları daha önemlidir.

TSE, bu yoldaki çabalarının olumlu yolda hergün daha hızla meyveler verdiğini görmekte sevinmekte ve bu arada sessiz sedasız Türkiyemi ze sağladığı faydalar ve onurlarla haklı olarak övmektedir.

DEVCONF KONFERANSLARI

Tarımsal gıda maddeleri alanındaki uluslararası standardlaştırma çalışmalarının bugünkü durumu ve problemleri

A. MICLOVICZ

Uluslararası ticaret ve is bölümü yıllar boyunca dikkat çekici bir gelişme göstermektedir. Bu görüşün sonucu olarak, bu konferansımızda biz, tarımsal gıda maddeleri konusundaki uluslararası standardlaştırma çalışmalarının zamanımızda içinde bulunduğu durumu ve doğması beklenen bazı problemleri ortaya koymaya çalışacağız. Uluslararası standardlaştırmanın karşı karşıya bulunduğu en önemli görevlerden biri, uluslararası ticaretin teşvik ve himaye etmektir. Basitleştirilmiş araçlarla daha süratli iş görebilmek, mamüllerin icaplarını belirtmekle; test metodlarını birleştirmek, gerekli hıfzıssıhha şartlarını yaratmak ve diğer mevzuatı ortaya koymakla mümkün olabılır.

Bu konferansın özellikle varmak istediği hedef, uluslararası standardlaştırmanın etkili olabilmesini sağlayacak şartların belirtilmesi ve uluslararası spesifikasyonların hazırlanması esnasında göz önünde bulundurulmasına imkân bulunamayan bazı sebep ve etkilerin tesbit ve tavin edilmesidir.

Tarımsal Gıda Maddeleri Ticaretinin Uluslararası Alandaki Büyümesi :

Standardlaştırma, bizzatı bir amaç değildir.

Spesifikasyonların çoğaltılması için göz önünde bulundurulacak başlıca faktörler, ticaretin mevcut durumu; bölge sel ekonomik gruplar, ülkeler ve kıtalar arasındaki ithalat ve ihracat trendleridir.

Gerek gelişmiş ülkelerde gerekse gelişmekte olan ülkelere her türlü ca. bayı harcamak suretiyle ihracatı artırmak şeklinde genel bir temayül vardır. Afrika, Asya ve Uzak Doğu'da son derece yoğun kalkınma faaliyetleri göze carpmaktadır.

TABLO : 1
Bazı Tarım ve Gıda Endüstrisi Mamüllerinin Ortalama Ticareti (1960 - 1962)

	(1000 ton olarak)	
	İthalat	İhracat
Buğday	32690	36638
Pirinç	5862	5530
Baklagiller	1151	1113
Elma	1471	1485
Portakal ve Tangerin	2953	2863
Kahve	2724	2717
Taze et	2346	2419
Tereyağı	608	612
Peynir	485	500

Tablo 1, uluslararası ticaret hacmi konusunda bazı bilgiler vermektedir. Başlıca ihracatçı ve ithalatçı ülkeler, ticari mukavelelerin sonuçlandırılabilmesi, sevk ve kabul işlemlerini kolaylaştırabilmek, veya ticarete konu olan mamüllerin değerlendirilebilmesini sağlamak gibi hususlarda, uluslararası standartların belirttikleri spesifikasyonlardan yararlanmakta ve bunlarda uygun çözüm yolları bulmaktadırlar. Bu

avantaj özellikle uluslararası ticari bilgi ve tecrübenin az olduğu gelişen ülkeler için önemlidir. Uniform uluslararası standard spesifikasyonlar, bu ülkelerin müstakbel ticari gelişmeleri için uygun ve elverişli bir ortam hazırlarlar.

Dünya Ticareti Artma Eğilimindedir :

Üretimdeki muhtemel artışlar, doğum hızının artışı, havat standartlarının yükselmesi ve gelişen ülkelerde tüketim hızının artışı gibi vak'alarından dolayı bu hükme varıyoruz. Gelişen ülkelerdeki artan iç tüketimin bir sonucu olarak gelişen ülkelerin ihracatında da bir gelişme olacağı muhakkaktır. Büyük tesiri olan diğer bir faktör de, dağıtımın daha yüksek kaliteli ve daha büyük değerde mamüllere doğru yönelmek şeklinde kendini gösteren müstakbel değişimidir. Bu sonuc. mali ve ticari politika sebepleriyle ortaya çıkmaktadır.

Uluslararası Standardlaştırma Faaliyetlerinin Lüzumu :

Uluslararası ticaretin kapsamı için, de, hem gelişen ve hem de gelişmekte olan ülkeler bakımından tarımsal gıda maddeleri büyük bir bölüm teşkil etmektedir. İhracata ve ithalata konu olan maddeler içinde ileride işlemeve tâbi tutulacak ham madde mamülleri olduğu gibi, doğrudan doğruya tüketime sunulacak mamüller de vardır.

Ticaretin kısmen bölgesel ve kısmen de dünya çapında bir karakter arzettiği unutulmamalıdır. Ticaret ve is mevzuatı uygulamalar birçok ülkelerde ve özellikle gıda ve tarım mamülleri konusunda farklı şekillerde düzenlenmiştir. Bu mamüllerin doğrudan doğruya tüketim için hazırlandıkları da bir gerçektir. Burada hıfzıssıhha icapları ve emniyet spesifikasyonlarının çeşitli ülkelerde farklılıklar gösterdiğini de gözden uzak tutmamak gerekir. Bunlara ilâveten, bazı ekonomik faktörler de spesifikasyonların metodların da tahriplere yol açmaktadır.

Çesitli ülkelerde üretim ve imalat yönünden ortaya konan kalite şartları ile ilgili koruyucu tarifeler ve tercihler, çok değişik ve çelişmeli sonuçlara yol açar.

Ülkelere göre mamüllerin niteliğinde ve kalitesinde görülen büyük değişikliklerin sebeplerinden biri de, ülkeden ülkeye değişiklikler arzeden teknolojik uygulamalardır. Doğrudan doğruya tüketime sunulan malların farklılıklar göstermesi, büyük ölçüde, farklı alışkanlıklar ve gelenekler yüzünden ortaya çıkmaktadır.

Şikâyet konusu olan diğer büyük bir farklılık da, gıda maddelerinde zararlılara karşı kullanılan tarım ilaçlarında kendini göstermektedir. Bu konuda uygulanan nümune alma ve muayene metodları pek çok değişiklikler arz etmektedir.

Durum; gıda maddelerinin renkleri, aditifler, konvansiyonel uygulamalar ve diğer kanunî tedbirler yönünden de aynıdır. Tarifler konusunda da, özel isimler bakımından uluslararası koordinasyonun sağlanamaması yüzünden yanlış anlaşımlar ve problemler ortaya çıkmaktadır. Ticarete mallar, birçok ülkelerde gümrük tarifeleri yüzünden farklı şekilde sınıflandırılabilirler. Yanlış anlaşımlar bir tarafa, önlenmesi mümkün olan bazı ilâve maliyet unsurları da ortaya çıkmaktadır.

Özet olarak söylemek gerekirse, yukarıda saydığımız farklılıklar yüzünden uluslararası ticaret oldukça karışık ve güçlüklerle dolu bir manzara arz etmektedir. Güçlük doğuran bu faktörlerden herbiri, iyi düzenlenmiş bir uluslararası standardlaştırma faaliyetine duyulan ihtivacı ortaya koymaktadır.

Bu sebeple, uluslararası standardlaştırma, özellikle tarımsal gıda maddeleri alanında her geçen gün gelişmekte ve çalışmalar yoğun bir hal almaktadır.

Tarımsal Gıda Maddelerinin Standardlaştırılması Konusunda Çalışan Uluslararası Kuruluşlar :

ISO/TC 34, 1958 yılından beri tarımsal gıda maddelerinin uluslararası standard rekamandasyonları üzerinde faal olarak çalışmaktadır.

Teknik Komitenin sekreterva görevleri Macaristan'a verilmiştir. Teknik Komite'nin 8 alt komitesi ve 21 çalışma grubunun herbirinde özellikle tarımsal gıda maddelerinin muaveneleri ve bunlardan nümune alma usulünün hazırlanması konularında hummalı bir faaliyet göze carpmaktadır. «Baharat» Alt Komitesinde, kalite ile ilgili gerekli şartlar hazırlanmaktadır. Gelişen ülkeler için ifade ettikleri önem bakımından, her alt komitenin görevlerini ayırdetmek çok zordur. Gerçekten gelişen ülkelerde yağ ve yağlı tohumlar, meyvalar, sebze ve sebze ürünleri, tahıl ve baklagiller, et ve et mamülleri, baharat, çay, kahve ve kakao konularında artan bir ticari faaliyet göze carpmaktadır. ISO/TC 34 üy Sekretervası, gelişen ülkelerin milli standard kurumlarını, Komitenin çalışmalarına daha faal bir şekilde katılmaları hususunda teşvik etmektedir. TC 34'ün bugüne kadar olan çalışmaları sonucunda 3 uluslararası rekamandasyon ve 35 rekamandasyon tasarısı hazırlanarak yayınlanmış bulunmaktadır. Ayrıca çok sayıda rekamandasyon tasarısı da çeşitli alt komite ve çalışma gruplarında, hazırlık safhasındadır. ISO'ya üye bulunan 56 ülkeden 47'si, artık TC 34'ün çalışmalarına ve istişrakci, va da gözlemci olarak katılmaktadırlar.

Diğer uluslararası kuruluşlar da, tarımsal gıda maddelerinin standardlaştırılması konusunda buna benzer

çalışmalar yapmaktadırlar. Gıda madde-
lerinin standardlaştırılması programı
çerçevesinde kurulan «Kodeks Komite-
si», gıda maddelerinin genel ve ayrıntı-
lı şartları ile ilgili Kodeks Standard-
ları üzerinde çalışmalar yapmaya ka-
rar vermiştir. Kodeks Komitesi'nin alt
komiteleri, gıda sanayiinde, gıda mad-
delerine ilâve edilen «aditif» lerin or-
taya koyduğu meseleler, gıda tipleri ile
ilgili hijyensi şartları gıdaların isaret-
lenmeleri, muayene ve nümune alma
usulleri gibi konuları ele almaktadırlar.
Kakao ve çikolata, seker, işlenmiş
sebze ve meyva tipleri, hayvansal ve
bitkisel yağlar et ve et mamülleri, bal-
ık ve balık mamülleri, kimes hayvan-
ları ve perhiz gıdaları gibi bazı kalemler
için ayrı komiteler mevcuttur.

ISO/TC 34 ile FAO'ya bağlı Kodeks
Komitesi, aralarında iyi bir işbirliği
sağlayarak herseyden önce bu kurulu-
şlardan birinin elde ettiği sonuçları
diğerinin göz önünde bulundurması,
bir işin iki defa yapılması ve çeşitli
projelerde ilerlemenin cabuklaştırılma-
sı gibi hususları amaç edinmişlerdir.

Birleşmiş Milletler Avrupa Ekono-
mik Komisyonu, bölgesel şartlar al-
tında taze meyva ve sebze çeşitlerinin
sınıflandırma ve kalite şartları ile ilgili
bir spesifikasyon hazırlamaktadır.
ISO ile ECE arasındaki ilişkiler de şu
kavarda söz edilmiş prensiplere benzer
bir şekilde kurulmuş olup, özellikle
muayene ve nümune alma usulleri ba-
kımından sonuçlar kolaylıkla alınmak-
tadır.

Tahvilgillerin muayeneleri ile uğ-
raşan ICC komiteleri ile ISO/TC 34'ün
4 numaralı Alt Komitesi arasındaki iliş-
kiler de aynı özellikleri taşımak sure-
tiyle yıllardan beri devam etmekte ve
koordine edilmiş muayene metodlarının
birçoğu ortaklaşa yapılmaktadır.

IDF ile ISO/TC 34'ün 5 numaralı
Alt Komitesi, AOAC'ın vardırımları süt
ve süt mamüllerinin çeşitli muayene
metodları üzerinde çalışmıştır. Halen
de FAO'nun Sütçülük Komitesi ile iş-
birliğinde bulunmaktadır.

Tohum stoku muayene metodları-
nın uluslararası standartları, ISTA ile
ISO/TC 34'ün 1 numaralı alt komitesi
arasında tam bir işbirliği sağlanmak
suretiyle hazırlanmaktadır.

Hayvansal ve bitkisel yağlara ait
muayene metodlarının standardlaştırıl-
ması üzerinde çalışan IUPAC Komitesi,
ISO/TC 34'ün «Bitkisel Yağlar ve Et»
Alt Komitesi ile tam bir koordinasyon
halindedir.

Bu şekilde işbirliği yapan uluslar-
arası kuruluşların listesi yukarıda sa-
vanlardan çok daha uzundur. ISO/TC 34
ün, halen çeşitli seviyelerde olmak
üzere toplam olarak 40 uluslararası ku-
ruluşla irtibatı vardır.

Bugün, bütün uluslararası kuruluş-
larda yapılan çalışmalar basarıya an-
cak bu kuruluşların elde ettikleri teorik
ve pratik sonuçların mübadelesi ve
bir ahenk içinde aynı yönde faaliyet
göstermek suretiyle ulaşılabileceği
prensibine dayanmaktadır. Bu ana fik-
ir, tekrarlara mani olmakta, kar-
şılıklı yardım esasını ortaya koymakta-
dır.

Uluslararası Standardlaştırma Çalışmalarının Vecheleri :

Bir uluslararası standardı hazırla-
mak için, ihmal edilemeyecek kadar
önemli olan her safhayı gözönünde bu-
lundurmak zorunluu vardır.

İlk önce, piyasaya sunulan malla-
rın gerektirdiği kalite şartları, bunlar-
dan nümune alma ve muayene metod-
ları ele alınmalıdır.

Daha sonra, piyasaya sunulacak
malların nakli, vükleme, boşaltma ve
depolama gibi hususlar gelir. Bu ticari
manipülasyonlar sırasında kalitenin
avni veya hemen hemen aynı kalması-
na yardım edecek olan bazı tedbirlerle
ilgili mevzuata yer vermek gerekir.

Mamüllerin, özellikle doğrudan doğ-
ruya tüketilecek gıdaların gerek ger-
cek değerlerini göstermek, gerekse alı-
cıya daha iyi bilgi vermek bakımından
işaretlenmeleri ile ilgili mevzuatın ha-
zırlanması önemlidir.

Bu bilgilerin üniform bir şekilde
iletilmesini ve yorumlanmasını sağla-
mak için ilk önce tariflerin birlesti-
rilmesi gerekir.

Genellikle doğrudan doğruya tüke-
tilecek mallar için (temizlik, ve aditif
lere ilişkin) sağlığı koruma tüzükleri
uygun bir şekilde sokulmalıdır. Son ola-
rak uluslararası ticaret şartnamele-
rinde ambalaj önemli bir faktör oldu-
ğundan bunların da birörnek hale ge-
tirilmesi zorunludur.

Zamanımız sınırlı olduğundan,
uluslararası standardlaşmanın büt-
tün safhalarını burada anlatmamıza
maddeten imkân yoktur. Bu itibarla
aşağıdaki izahatımızda en karakteristik
veçhe olarak kalite şartları ile nümune
alma ve muayene metodlarından bah-
sedeceğiz.

İlk prensip, söz konusu spesifikas-
yonun bölgesel mi, yoksa bütün dünya-
ya mı şamil olacağını kararlaştırılma-
sıdır.

Bundan sonraki prensip, bunların
kullanış amacının tesbitidir. Yani ma-
mül sanayiye mi, kullanılacaktır, yoksa
tüketilecek midir? Mamülün kullanılma
şekli karışık ise, o takdirde spesifikas-
yonların bu malların karışık olarak
veya ayrı şekillerde kullanıldığı sıkla-
rına göre hazırlanması meselesi ortaya
çıkır.

Belirli bir mamülün kalite sınıf-
landırılmasına dair karar ancak tat-
min edici görüşmelerden sonra alın-
malıdır. Sınıflama, muhtelif kategori-
ler esasına, diğer bir deyişle, ham
maddelerin özelliklerindeki ayrılmala-
ra, teknolojiye veya işleme kademele-
rindeki farklara göre tesbit edilebilir.

Ekonomik vecheler ve bu arada fi-
yat şartları önemli faktörler arasında
sayılabilir. Uluslararası ticaretin geliş-
tirilmesine daha iyi bir şekilde hizmet
amacıyla «oldukça iyi, ortalama bir ka-
lite mi, yoksa daha geniş bir seçme im-
kânı sağlayan bir seri kalite mi?» sek-
lindeki sınıflandırma gibi birbirine zıt
iki prensip arasında kesin bir karara
varmak zordur. Bugün uygulanmakta
olan uluslararası standardlaştırma ga-
yet az bir dirençle karşılıklı cihetle,
tek bir kalitenin tesbiti genellikle re-
vactadır.

Yukarıda bize yol gösteren bir ta-
kim prensipleri saymış bulunuyoruz;
ancak ayrıntılı bir spesifikasyonun ha-
zırlanmasının bir hayli teorik bilgi ile
pratik tecrübe gerektireceği herkesce
kabul edilen bir gerçektir.

Ayrıca, sözkonusu meselenin kıs-
men mi, yoksa çok taraflı olarak mı
halledileceği hususunda bir karara da
varmak lazımdır. En mükemmel spe-
sifikasyon, meselevi tüm olarak, vâni
ham madda safhasından alıp varı ma-
mül safhasından geçirerek son safha-
sına kadar kapsayandır. Halen uyu-
lanan şekil ise bundan farklıdır.

Önemli diğer bir nokta da spe-
sifikasyonlarda derine ve ayrıntıla-
ra inilmesini önlemektir.

Nümune Alınmasına ve Muayenelere İlişkin Meseleler :

Kalitenin gerektirdiği şartlar, an-
cak deneme usullerinin tamamen stan-
dardlaştırıldığı hallerde bir anlaşmaz-
lığa mahal bırakılmaksızın yorumlana-
bileceği iyice bilinen ve baskaca açık-
lamayı gerektirmiyen bir husustur.

Diğer bir temel prensip de, nümune
alma usullerinin tek bir sekile indiril-
mesidir. Bu spesifikasyonlar için de,
ele daima önceden tesbit edilen miktarda
mal alınır ve bundan, bu mali tem-
sil edecek bir şekilde nümune çekilir.
Nümuneden elde edilen sonuç, malın

tümünün özelliğini tayine elverişli ol-
malıdır.

Doğru ve uygun bir şekilde yapı-
lan bir nümune alma usulünün uluslar-
arası ticaretin geliştirilmesinde rol oy-
nayan en önemli faktörler arasında bu
lunduğunu burada belirtmek isteriz.

Genel olarak, nümune alma sekil
ve araçları aşağıdaki hususlara tâbi-
dir :

- 1 — Yapılacak muayenenin amacı,
- 2 — Nümune alınacak maddenin
özelliği,
- 3 — Muayene metodlarının özelli-
ği,
- 4 — Nümune alınan partilerin ö-
zelliği.

1a. Muayenenin amacı malın kabul
veya reddine karar verilebilmesi; ve da
malın ortalama kalitesinin veya birör-
nekliliğinin yahut da birörneklilik derece-
sinin tesbiti olabilir.

2a. Nümune alma, mamülün müte-
canis olup olmamasına son derecede
bağlı olduğu gibi, malın durumuna
(sağlam veya hasarlı) veya cinsine ve
bir de bedeline tabiidir zira son sıkta
bedel, alınan nümunenin boyutlarında
büyük rol oynar.

3a. Muayenenin özelliği alınan nü-
munenin boyutlarını etkiler, şöyle ki :
Muayenenin bir tahkim testi veya nor-
mal bir test yahut da organoleptik bir
muayene veya âletle bir muayene ol-
ması hallerinde nümunenin boyutları
değişir.

4a. Nümune alma, malın dökme
veya partiler halinde; ve da ambalaj
içinde sevk şekillerine ve ayrıca nakli,
yata ve nümunenin alındığı vere tâbi-
dir.

Yukarıda bahsedildiği üzere, nü-
mune alma, uluslararası ticaret baki-
mından ve özellikle muayeneler açı-
sından en önemli faktörlerden biridir.

50-60 tonluk bir partiden labora-
tuvar için gerekli nümune sadece 1-2
kilo ağırlığındadır ve sonuç olarak
analiz edilecek nesne bir fikir edin-
mek amacıyla 8-10 grama dahi düşü-
rülür. Bu itibarla nümune alma prob-
lemi en güç meselelerden biri olup,
simdiye kadar elde edilmiş sonuçlara
da bir başlangıç gözü ile bakmak lâ-
zımdır. ISO/TC Komiteleri nümune al-
mada en modern usulleri hazırlamayı
kendileri için en önemli bir görev say-
maktadırlar.

Muayene metodlarının birörnek ha-
le getirilmesine, spesifikasyonların
hazırlanmasının ayrılmaz bir cüz'ü gö-
züyle bakmak gerekir. Literatürde,
muayene metodlarının teori ve pratiği
veya standardlaştırılması konularında
zengin materyal mevcuttur. Bugün bu
konferansta karışık meselelerin ayrıntı
olarak ele alınmasına zamanımız
yoktur. Ancak bunların ana prensipleri-
ni ve problemlerini belirtmeğe çalış-
acağız. Burada atılacak ilk adım, mu-
ayenenin gayesini tesbit etmektir. Ulus-
lararası ticaret yönünden bu muayene-
ler iki gruba ayrılır:

- a/ Tahkim testleri.
- b/ Normal testler.

Genellikle ve ilk görev olarak tah-
kim özelliğini taşıyan muayene metod-
larının birleştirilmesi gerekir; zira bu
metodlar kalite şartları ve sınırlandı-
rma usulleriyle ilgili prensiplerin konma-
sında esas teskil ettiği gibi tahkim
usulleri de taraflar arasındaki ihtilâf-
larda varılacak kararları etkiler.

Ayrıca tahkim usullerini seçerken,
birden fazla hususu gözönünde bulun-
durmak gerekecektir. Bu prensipler-
den bazıları kısaca aşağıda belirtilmiş-
tir :

a. Uygulanacak muayene metodu,
nun, söz konusu karakteristik özellik
için koşulan şartın önemini daima ha-
tında tutmak suretiyle, sonuçların is-
(Devamı 28. sayfada)

ÇBS

ÇAVUŞOĞLU BOYA SANAYİİ İSTANBUL

Modern tesisleri haiz Etüd ve araştırma Laboratuvarlarile mücehhez olan Alkyd, Reçine, Vernik, Kolofan ve Boya Fabrikalarımız kalifiye Kimya Yüksek Mühendisler ile personelin idaresinde her çeşit boya imal etmektedir. Çeşitlerimizden bazıları aşağıda gösterilmiştir :

YÜKSEK KALİTE NORMAL FİYAT

MAMULLERİMİZ

- ÇBS Plastik Boya
- ÇBS Superlux Sentetik Oto Boyası
- CAMEL - LUX Sentetik Boya İnşaat Tipi
- Superlac Harici Boya
- ÇBS Sentetik Hammerton Boya
- Silverlux Alüminyum Boya
- Superlux Sentetik Vernik
- Superlux İngiliz Bezirli
- ÇBS Eğriboz Nefti
- Çebesol Alkyd Reçineler
- Kolofan
- Parke lüx plastik parke cilası
- Kelebek Selliülozik Vernik

ÇAVUŞOĞLU BOYA SANAYİİ - İSTANBUL TEL : 49 67 10 (Dört hat)

Standard Dünyasından

PORTRELER

Sadiye ENERCAN

1918 yılında İstanbul'da doğan Sadiye Enercan, Erenköy Kaz Lisesi'nden sonra girdiği İ.Ü. Fen Fakültesini 1944 yılında Kimya Yüksek Mühendisi olarak bitirmiştir.

Meslek hayatına Paşabahçe İspirto ve Rakı Fabrikasında başlayan Enercan, iki yıl sonra Tekel Enstitüleri'nde görev almıştır. 1946'dan beri bu kuruluşun, bütün kimyası bölümünde araştırma faaliyetleri yapmaktadır. 1958'de Almanya'ya gönderilmiş ve Devlet Tütün Araştırma Enstitüsü'nde 8 ay misafir araştırmacı olarak kalmıştır. Bundan başka çeşitli ülkelerde incelemelerde bulunmuş, uluslararası bilimsel kongre ve toplantılara da katılmıştır.

Sadiye Enercan 1961 yılından beri TSE Genel Kurulunda Tütün Enstitülerini temsil etmektedir. Halen faaliyette bulunan bütün standardını hazırlayacak teknik komitenin çalışmalarına her yönden yardımcı olmakta ve çaba göstermektedir.

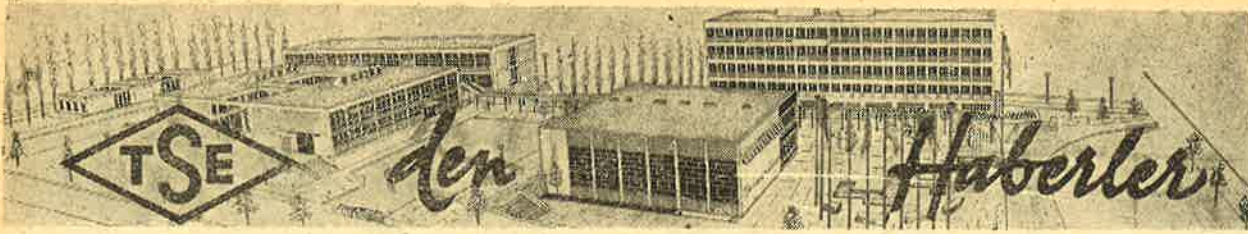

Sevim ALAYDIN

1933 yılında Kars'ta doğmuştur. İlk öğrenimini Kars ve Erzurum'da; orta öğrenimini de Ankara'da tamamlayan Alaydın 1959'da Ankara Üniversitesi Fen Fakültesinden Kimya Yüksek Mühendisi olarak mezun olmuştur.

Aynı yıl Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'ne intisap etmiş, 1964 yılında 11 ay süre ile Fransa'da «Centre d'Etudes et des Recherches d'Industrie des Liants Hydrauliques» Laboratuvarlarında çimento ve beton üzerinde çalışmalar yapmıştır. Halen Devlet Su İşleri Araştırma Dairesinde Kimya Laboratuvarları Başmühendisi'dir.

Sevim Alaydın, bu görevinin yanısıra standardlaştırma ile de ilgilenmiş ve Türk Standardları Enstitüsü İnşaat Hazırlık Grubu bünyesindeki çeşitli teknik komitelerde çalışmalara katılmıştır. Bugüne kadar, çimentolu kerpiç bloklar, uçucu kül ve uçucu küllü çimento gibi konulardaki standartların ilk tasarımlarını hazırlayan teknik komitelerin üyeliğini yapmıştır.

TSE Teknik Kurulu yedi standard daha kabul etti

TSE Teknik Kurulu 25.10.1967 tarihinde toplanmış. Gündemde 3 tahlil tasarısı ile 25 yeni standard tasarısı bulunuyordu. Yapılan görüşmeler sonunda:

- 1 — Ayarlı çözeltilerin hazırlanması
- 2 — Standard çözeltilerin hazırlanması,
- 3 — Kırdöküm banyo tekneleri (küvetler)
- 4 — Tuğlalı döşemelerin hesap ve yapım kuralları

- 5 — Konveyör kayışları
- 6 — Kuru incir
- 7 — İncir ezmesi

Standard tasarıları Türk Standardı olarak kabul edildi. Bunlardan 1 ve 2 nci sıradakiler Laboratuvar Hazırlık Grubu, 3 ve 5 nci sıradakiler Makina Hazırlık Grubu, 4 üncü sıradaki Mühendislik Hazırlık Grubu, 6 ve 7 nci sıradakiler ise Ziraat Hazırlık Grubu tarafından hazırlanmıştır.

Teknik Kurulun gelecek toplantısı 1.11.1967 günü yapılacaktır.

Resmî Gazete'den Standard Haberleri

I — TS. 341 Yemeklik Zeytinyağı Standardını yürürlüğe koyan 2.2.1967 tarih ve 6/7658 sayılı Kararname'de değişiklik yapan 12.9.1967 tarih ve 6/8821 sayılı Kararname 30.9.1967 tarih ve 12713 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanarak 15.10.1967 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Bu Kararname, standardın bünyesinde bir değişiklik yapmamakta ve yalnızca eski Kararname metnini genişletmektedir. Buna göre;

1 — 6/7658 sayılı Kararname'nin birinci maddesinin (b) fıkrasında geçen «iç piyasada» şeklinde değiştirilmiştir;

2 — Kararnamenin üçüncü maddesinin sonuna «TS. 341 Yemeklik Zeytinyağı standardının kapsamı dışında kalan zeytinyağların aynı esaslara göre sarfiyat kontrolünün da yapılması» hükmü eklenmektedir.

II — Çekirdeksiz Kuru Üzüm Konusunda Ticaret Bakanlığının bir tebliği de aynı Resmî Gazete'de yayınlanmıştır. Tebliğ şudur:

«Çekirdeksiz Kuru Üzüm İhracatının Denetlenmesine dair Tüzüğün Bakanlığımıza verdiği yetkiye dayanılarak, hususi tip çekirdeksiz kuru üzümün azami rutubet derecesi; selefön paketle ihraç olunan hususi tipler için azami % 15,5 olarak kabul edilmiş olan rutubet nisbeti baki kalmak kaydıyla, % 16 olarak tesbit edilmiştir.

2 — İşbu tebliğ yayınından 15 gün sonra yürürlüğe girer.

III — 12 Ekim 1967 tarih ve 12723 sayılı Resmî Gazete'de, Ticaret Bakanlığının, Zeytinyağı Standardı ile ilgili 2 numaralı tebliği yayınlanmıştır. Bu tebliğin metni şudur:

1) TS/341 Yemekli Zeytinyağı Standardının yürürlüğe gireceği 12/10/1967 tarihinden itibaren bu yağ-

lar, (naturel), (rafine) ve (tip) sınıf isimleri ile, standardında belirtilen esasları ve TS/341 işaretini havi olarak kapalı kaplar içinde satışa arz edilecektir.

2) Bu tarihten daha evvel hazırlanmış olup ambalaj bakımından standarda uygun olmayan yemeklik zeytinyağları, standarddan evvel hazırlanmışları hususu ambalajları üzerinde (Eski Gıda Tüzüğüne göre hazırlanmıştır, veya (Standarddan evvel hazırlanmıştır) gibi bir ifadeyi havi etiket konulmak suretiyle belirtilmeli ve keyfiyet satışlarda faturolarında kaydedilmeli takdirde bu yağlar yalnız iç piyasada ambalaj bakımından standard kontrolüne tâbi tutulmayacaktır.

3) 2 nci maddedeki kayıtlar içinde ambalaj kontrolüne tâbi tutulmayacak olan yemeklik zeytinyağları vasfı bakımından standard kontrolüne tâbi tutulacaklardır. Ancak asit derecelerinde, hazırlanmışları zamanı ait Gıda Tüzüğü hükümleri cari olacaktır.

4) İhracatta standard istisnasız uygulanacaktır.

5) (Standarda uygun olmayan ambalajlı) yemeklik zeytinyağları bu esaslar içinde 1/10/1968 tarihine kadar tasfiye edilecektir. Bu tarihten sonra standard dışı mallar hiç bir yerde satılmayacaktır.

6) 12/10/1967 tarihinde ellerinde standarda uymayan yemeklik zeytinyağı bulunanlar, 11/4/1967 tarih ve 12570 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan 2/2/1967 tarih ve 6/7658 sayılı Kararname gereğince bu maddeleri 2 nüsha beyanname ile bölge ticaret müdürlüklerine bildirdikten sonra bu malları yukarıda kayıtlı esaslar içinde satışa arz edilebileceklerdir.

Not: 1 No.lu Tebliğ 7.6.1967 tarih ve 12615 No.lu Resmî Gazete'de (Tebliğ) olarak yayınlanmıştır.

Yeni Yayınlanan Türk Standardları

No.	Adı	Fiyatı (TL.)
TS 190	Bakır veya Bakır Alaşımı Boruların Ağız Açma Muayenesi	2
TS 200	Mozaik Ahşap Parke	3
TS 237	Çelik Borularda Yasılastırma Muayenesi	2
TS 379	Bıçerdöğeri ve Orak Makinalarında Kullanılan Çelik Üçgen Bıçak Yaprakları	5
TS 407	Tavanlar için Boşluklu Hafif Beton ve Plâklar	3
TS 409	Döküm için Kullanılan Magnezyum - Alüminyum - Çinko Alaşımı Kütüklerinin Bileşimi	2
TS 412	Alüminyum ve Alüminyum Alaşımlarından Yapılan Döme Mamüllerin Bileşimi	2
TS 435	Elektrolitik Bakırdan Toplayıcı Çubuklar	12
TS 437	Asbestli Çimento Basıncsız Pis Su ve Yağmur suyu Boruları ile Boru Özel Parçaları	17
TS 447	Gomalâk	13
TS 450	Çizgisel ve Açısal Toleransların Belirlenmesi	4
TS 473	Boyalı ve Baskılı Tekstil Mamüllerinde Boyaların Kuru Temizleme Hasırlarının Tayini	2
TS 474	Boyalı ve Baskılı Tekstil Mamüllerinde Boyaların Alkali Hasırlarının Tayini	2
TS 475	Boyalı ve Baskılı Tekstil Mamüllerinde Boyaların Asit Hasırlarının Tayini	2
TS 477	Yünün Su ile Ekstraktının pH Kıymetinin Tayini Metodu	2
TS 479	Yünün Üre - Bisülfide Çözünürlük Derecesi Tayini	2
TS 518	Alkil Sülfat ve Alkil Aril Sülfonat Tipi Sentetik Deterjanlar	7

TSE Hazırlık Gruplarında

ELEKTRİK :

- ★ «Akım Transformatörleri» ve «Elektrik Ark Kaynak Transformatörleri» standard tasarıları, ilgili kuruluşlara mütalâaları için gönderilmek üzere Hazırlık Grubunda olgunlaştırılmaktadır.
- ★ «Alternatif Akım Ayırıcıları» ve «Topraklama Ayırıcıları» tasarısı hakkında derlenen mütalâalar Gupta değerlendirilmektedir.

KİMYA :

- ★ «Süperfosfat» «Oto İç Lastikleri» ve «Trafik Yol Boyaları» tasarıları yakında Teknik Kurul'a sunulacaktır.
- ★ Bitkisel Ham ve Rafine Pamuk, Ayçiçeği, Mısırozü, Soya, Susam, Yerfıstığı ve Rapiska Yağları standard tasarılarının Hazırlık Grubunda olgunlaştırılmasına devam edilmektedir.

MAKİNA :

- ★ «Cereskallar», «Pülverizatörler», «Tarım Traktörleri için Alet Bağlantı Kolları», «Bięer Döęer ve Orak Makinalarında Kullanılan Temper Döküm Parmaklar ve Çelik Parmak Yaprakları», «Kılma Cihazları Tolerans Sistemi» standard tasarılarını hazırlayacak teknik komiteler kurularak faaliyete geğmişlerdir.
- ★ TS 61 «Vida Bięimleri (Formaları)» ve TS 80 «Civata, Saplama, Tirfon ve Somunlar» standardlarında gerekli revizyonları yapacak teknik komiteler kurulmuştur.
- ★ «Haddelenerek Tesbit Edilmiş Çakıntılı Boru Flânsları», «Destekli Geysek Boru Flânsları», «Kaynaklı Düz Boru Flânsları» «Makinato Yapılmış Borularda Bindirmeli Flânslar» tasarıları Hazırlık Grubunda olgunlaştırılmaktadır.
- ★ «Alaşımız ve Az Alaşımız Çelikler için Ark Kaynağı Elektrodları», «Sıcak Su veya Kaynar Su ile Çalışan Sıcak Su Hazırlayıcıları (Boyerler)», «Mentegeler», «Su Tasfiye Cihazları» ve «Havagazı, Doğalgaz ve LPG ile Çalışan Su Isıtıcılar (Şofbenler)» tasarıları tamamlanmış olup yakında Teknik Kurul'a sunulacaktır.

İNŞAAT :

- ★ «Prese Toprak Drenaj Künkleri», «Portland Çimentosu ile Kullanılacak Uçucu Kül», «Uçucu Küllü Çimentolar» ve «Oluklu Kiremitler ve Mahya Kiremitleri» standard tasarıları yakında Teknik Kurula sunulacaktır.
- ★ «Seramik ve Kırdöküm Lavabolar» ile «Tabii Yapı Taşları» tasarıları hakkında gönderilen mütalâalar gözönünde bulundurularak bu tasarılar olgunlaştırılmıştır.

- ★ «Statik Çalışmaya Katılan Döşeme Tuğlaları» ve «Statik Çalışmaya Katılmayan Döşeme Tuğlaları» tasarıları tamamlanmış olup, yakında mütalâa için ilgili kuruluşlara gönderilecektir.

- ★ «Yapı Modülü» tasarısının birinci kısmı Teknik Komitesi tarafından tamamlanmış ve incelenmek üzere Hazırlık Grubuna sunulmuştur.

METALURJİ :

- ★ ISO Rekomandasyonu tercümesi olan «Alüminyum Bronzları ile Özel Alüminyum Bronzlarının Sınıflandırılması» tasarısı ile «Demir ve Çeliklerin Sınıflandırılması» tasarısı Hazırlık Grubunda görüşölmektedir.
- ★ «Bakır Alaşımından Yapılmış Yuvarlak Yaylık Teller» tasarısı, gelen mütalâaların ışığında, Hazırlık Grubunda olgunlaştırılmaktadır.
- ★ «Çekilmiş Bakır Teller (Genel Maksatlar için)», «Çekilmiş Pring Teller (Genel Maksatlar için)» ISO/R-388 «Saę ve Levha Esas Kalınlıkları ile Tel ve Çubuk Çaplarına ait ISO Metrik Serileri», ISO/R-429 «Bakır ve Nikel Alaşımının Sınıflandırılması», «Küresel Grafitli Dökme Demir» ve «Lamel Grafitli Dökme Demir» tasarıları yakında Teknik Kurul'a sunulacaktır.

MÜHENDİSLİK HİZMETLERİ :

- ★ «Tesisat Baca Esasları» standard tasarısını hazırlayacak Teknik Komite kurulmuş ve çalışmalarına başlamıştır.
- ★ «Kirli ve Pis Su ile Yağmur Suları Tesisatının Yerleştirelmeleri ile İlgili Teknik Şartlar ve Tarifler» tasarısı ikinci defa mütalâaya gönderilmiştir.

ZİRAAT :

Koyun, Kuzu, Keçi, Dana, İnek, Boęa, Öküz Etleri ile «Çię Süt», «Pastörize Süt» ve «Bez yaz Peynir» tasarıları Teknik Kurul gündeminindedir.

MÜTALÂA İÇİN İLGİLİ KURULUŞLARA GÖNDERİLEN KONULAR

KİMYA :

Polivinil Klorür (PVC) Yer Döşemeleri,

MAKİNA :

Havagazı, Doğalgaz ve LPG ile Çalışan Havagazı Ocakları, Fırınları ve Ocaklı Fırınları.

METALURJİ :

Yumuşak Lehim.

KILIÇOĞLU

Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi

SERMAYESİ : 15.200.000,—

ESKİŞEHİR

Kiremit, Tuğla ve Ateş Tuğla Fabrikası

Her Nevi Kiremit, Tuğla
ve Ateş Tuğlaları

En iyi kaliteli mallariyle daima
müşterilerinin emrindedir

ADRES : Posta Kutusu 7
İnönü Caddesi No: 59
Eskişehir

Telgraf adresi : KIREMIT
Telefon No. : 1364 . 2105

Standard — 118

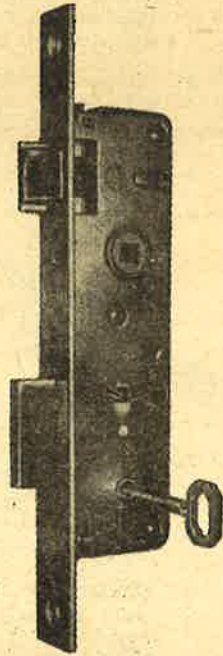
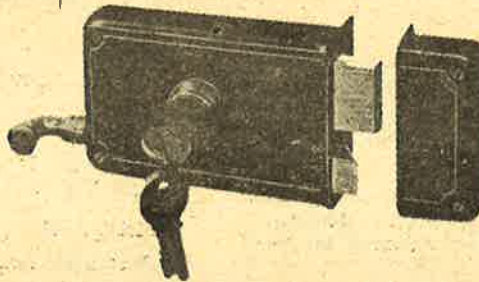
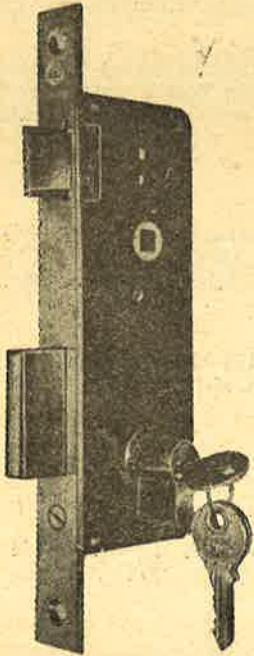
İTO KİLİTLERİ

SİLİNDİRLİ (YALE TİPİ) KİLİTLERİMİZİN ÖZELLİKLERİ :

- Anahtarlarımız, yeni gümüş (FAKFON) alaşımındandır.
- Kilit Barelleri, 5 fişeli olduğundan açma ihtimali yüzbinde birdir.
- Fişe yayları FOSFOR BRONZ yay malzemesinden imâl edilmiştir.
- Kilit yayları (Din : 17200 ve Din : 17222) hakiki yay çeliğindendir.
- Ayna, Dil ve sürgüler tamamen PİRİNÇTEN yapılmıştır.

ÇEŞİTLERİMİZ :

GÖMME VE MAKARALI GÖMME
GÖMME SİLİNDİRLİ VE MAKARALI
SİLİNDİRLİ TIRAJLI
SİLİNDİRLİ EMNİYET KAPI KİLİTLERİ

UMUMİ SATIŞ MERKEZİ : Tel : 27 90 00
Mustafa Kurtkaya - Nöbethane Cad. 25/2 Sirkeci - İstanbul

FABRİKA : Tel : 21 59 12
İto Kilit Fabrikası - Topçular Kışla Cad. 123 Rami - İstanbul

Standard — 117

STANDARD SOHBETLERİ

B R İ Ç

Armağan ANAR

Geçenlerde bir karikatür gördüm. İki küçük oğlandan biri eline bir deste kağıdı almış arkadaşına, «Gel briç oynayalım» diyor. Öbürü, «Nasıl oynayacağız?» diye soruyor. Birinci çocuk, «Çok kolay. Evvelâ kâğıtları dağıtacağız. Ondan sonra da bağrısmaya başlayacağız,» diyor.

Bir de fıkra anlattılar. Adamın biri doktora bacağındaki çürükleri göstermiş. Doktor göz-lüklerini takıp mor lekeleri iyice inceledikten sonra, «Bundan böyle briçte karınızla ortak oynamayın» demiş.

Briç kâğıt oyunlarının şahıdır, genellikle de aydın kişiler tarafından oynanır da acaba neden briç oyununda münakaşa hatta kavga eksik olmaz? Briç oynayanlar arasında her elden sonra mutlaka biri ortağına, «Elinde 11 puanla nasıl konuşursun?», «Pas deyip şlemi kaçırttın,» «Kozları temizlemeden oyun çıkarmı sandın?» gibi birşeyler söyler. Ortak suçluluğun telaşı içinde kendini savunmaya kalkar, münakaşa uzar ve sesler yükselir. Ses yükseltilemeyecek gibi bir durum varsa, o zaman için için dişler gıcırdatılır ve bir daha böyle bir ortakla oynamaya yeminler edilir.

Yeni evli bir arkadaşım bir mektubunda, «Çok mutlu olabiliydik, oysa briç yüzünden ayrılacağına benzeriz. Kocam her oyunda beni rezil ediyor,» diye yazmıştı. Sonra ayrıldılar, çünkü kızcağız her işi bırakıp kendini briç'e verdi ve kosacı kadar usta olduktan sonra o da ona bağırmağa başladı.

Briç'in tadı da tuzu da tek bir nedene bağlı. Briç standardlarının doğru uygulanması veya uygulanamaması.

Briç standardları «Briç Nasıl Oynanır» isimli kitaplarda veya gazetelerin briç öğretme köşelerinde bulunur. Briç'in kaç kişi ile, kaç deste kâğıt ile oynanacağı, kimin kiminle ortak olacağı, ele alınan kâğıtların nasıl değerlendirileceği, yapılan hesaba göre nasıl bir mukavele ya-

pılacağı, ortağın neye dayanarak ne cevap vermesi gerektiği, o cevaba göre sizin neler düşünüp ne sonuçlara varacağını, oyunu yapınca ne kadar puan kazanılacağı, batınca ne kadar puan verileceği ayrı kurallarla belirtilmiştir briç standardlarında. Briç oynanırken patırtı çıkması kuralların iyi bilinmemesinden veya doğru uygulanmamasındandır. Dalgınlık ise briçte affedilmeyen bir kabahattir, çünkü dalgınlıkla kurallar bağdaşamaz. Kuralları iyi bilip iyi uygulayanlar iyi briççi sayılır, ve ortağını azarlamağa hak kazanır.

Tıpkı ticaret hayatında standardların iyi bilinip tam olarak uygulanmamasından dolayı taraflar arasında ihtilâf çıkması gibi.

Briç standardları da devirlere göre tadil edilir. Bugünün insanı daha gerçekçi ve risklere karşı daha ihtiyatlı olduğundan Culbertson'un enternasyonal olmuş ama hayale yer veren kuralları yerine Goren'in iki kere iki dört edercesine kesinlik kazanmış kuralları geçerli olmuştur. Bu bakımdan Culbertson ve Goren briç alanının büyük standardçıları sayılır. Çağ değişti, çeyeni yeni yeni briç metodları ve standardları da milletlerarası alana yayılmaya devam edecektir.

İhtilâfların az, oyunun daha zevkli olması için, briç standardlarına, imalâtçının daha kolay üretim ve daha zevkli kâr sağlamaşı için uygulanması gereken standartlara olduğu kadar ihtiyaç vardır. Briç standardları yerine aklına estiği gibi oynamaya kalkan oyuncu, standardları kale almayıp gönderdiği mal iade edildiği zaman batmaya mahkûm tüccar gibi perişan olur. Onunla da hiç kimse bir daha ortak olmak istemez. Elde olmayan nedenlerle ortak olunsa da ya standardları iyice öğrenip uygulamaya zorlanır veya bir daha briççilerin yanına yaklaştırılmaz. Çünkü iyi briççiler, iyi tüccarlar gibi, standardların sağladığı kolaylıkları karşılıklı paylaşabildikleri kimselerle ortak olmayı isterler ve kimse de onları aksine zorlayamaz.

TÜRKİYE MİLLÎ KAVAKÇILIK KONGRESİNİN ARDINDAN

İbrahim KUTLUTAN

BİZDE VE DÜNYADA KAVAĞIN ÖNEMİ

Tabiat, vatanımızda bütün cömertliğini göstermiştir. Bahar, yaz ve kış yılın her günü onun bağrında bulabiliriz. Fakat ne yazık ki biz bunun değerini takdir edemiyoruz; yaptığımız hesapsız ve alabildiğine tüketimler, tahriplerle onu yaralamaya devam ediyoruz. Mamur vatan topraklarımız, bu yüzden her gün biraz daha çoraklaşıyor ve yine ondan ötürü orman fakirliği, çare bekleyen başlıca dertlerimizden biri olmuştur.

Üstelik, yeni kurulan ve odun işleyen yerli sanayimiz arttıkça orman yetersizliğinin acılarını daha da çok duymaya başlayacağız.

Çünkü çağımızda, her alanda yeni yeni ham maddeler bulunmuş olmasına rağmen odun ihtiyacının, azalacak yerde tersine artmasından bu anlaşıyor.

Bunun içindir ki, Dünya milletleri orman ürünlerinin kıymığını bile yitirmeden, yerli yerinde kullanmakla birlikte, tüketilenlerin yerini en kısa zamanda ve en verimli bir kültür metodu uygulamak suretiyle doldurmaya büyük önem vermektedirler. Bu böyle olunca, bizim gibi ormanları az ve gelişme halindeki memleketlerde de aynı yola gitmek, artık kaçınılmaz bir zaruret, halini almıştır.

Türkiye Millî Kavakçılık kongresi ve kavakçılık faaliyetlerinde öncülük eden Kavakçılık araştırma Enstitüsü, işte bu bakımdan ilgi çekici görünüyordu. Açıklanan görüşle katıldığımız kongre; uygar ve temiz çehresiyle insanı çeken Enstitü merkez binasında ve hemen bütün üyelerin huzuru ile toplandı. Aramızda yurdun çok uzak köşelerinden gelmiş kavak yetiştiricileri bilhassa dikkati çekiyordu. Kocaeli Valisi Hüseyin Meydanoglu üyelere hoşgeldiniz dedi. Ardı sıra kavakçılık komisyonunun tabii başkanı, Orman İşleri Genel Müdürü Hakkı Süha Karamızrak söz alarak, kavakçılığın gelişen ekonomik şartlar karşısındaki yerini ve önemini belirten açıklaması ile kongreyi açtı, daha sonra kürsüye gelen Genel Sekreter Nurettin Türköz de faaliyet raporunu okudu.

KAVAKÇILIK FAALİYETİ :

Kavakçılık Araştırma Enstitüsü'nün sıkı ve sürekli desteklemesiyle başarılan hizmetler, gerçekten ferahlatıcı ve yurt ekonomisinde yeni bir çığır açacak nitelikte idi.

Yapılan açıklamalardan anlaşıldığına göre:

Yurtta kavakçılık faaliyetinin fiilen başladığı 1957 yılından bu yana geçen kısa süre içinde bir çok kavak tipleri üretilmiş, bunların muh-

telif gartlar altında yaşıntıları ve gelişmeleri izlenmiş, böcek ve mantar zararları ile kavaklardaki tahribatı incelenmiş, kavakların nasıl bir bakım ve koruma istediği tesbit edilmiş, son olarak da yetiştirilen her dekar kavaklığa harcanacak giderlerin tümü hesaplanmış ve kavakların en verimli kesim yaşları ortaya konulmuştur.

O kadar ki, kavakçılıktan olumlu sonuçlar alınması bakımından bilinmesine ihtiyaç görülen toprak ve çeşit seçimi, toprak hazırlanması, dikim, koruma, bakım ve değerlendirme gibi konuların tümü Enstitü ile yetiştiriciler arasında kurulan işbirliği sayesinde pratiğe mal edilmiş, kavak üretiminde her yıl yapılacak işler düzenlenmiş ve aynı konuda broşürler düzenlenip yayımlanmıştır.

Harcanan bu çabalar sonucunda:

Sahillerimizden 200-300 km içlere kadar uzanan bir kuşak üzerinde başarı ile üretilen 214 tipi kavak 7-13 yaşları arasında 165 cm çevre ve 28 m. boya kadar gelişme göstermesi karşısında hayranlığa düşmemek elden gelmiyor.

Alınan tamamlayıcı bilgilere göre de haşep ihtiyacımızı en kısa zamanda karşılayabilmek yönünden:

- 214 tipi kavak; ideal ağaç
- Altıyvon, süzek topraklar da bu tipe en uygun ortam.
- Dikimde, köklü çelik kullanılması ve toprağın derin olması, güzel sürülmesi verimi artırıyor.
- Dikimi izleyen ilk 3 yıl, aynı yerde mısır, patates, pancar ve pamuk gibi çapa sürümü ile yetiştirilen ürünlerden bir ara ziraatı yapılabilir. Ve kavaklığın ilk harcamaları bunlarla karşılanabilir.
- Budamaya üçüncü yılda başlanması ve Şubat, Mart aylarında yapılması, daha sonraki yıllarda ise, kademe kademe yükseltmek suretiyle gövdelerin kalın dallara ayrılan hizasına kadar götürülmesi tavsiye olunuyor.
- Her yıl birbirine zıt yönlerde iki sürüm ve ağaçların durumuna bakılarak gerek-tike, yahut en az iki kez sulama, gelişmeyi büyük ölçüde hızlandırıyor.
- Böcek ve mantarlara karşı 1-2 yaşlarındaki fidanların gövdelerine 1 m hizaya kadar kireç sürülmesi yararlı:
- İlk yıllarda fidanların gövde ve yapraklarında böcek veya mantar zararlıları bulunup bulunmadığına dikkat edile-

rek rastlanıldığı takdirde Enstitüye başvurulması ve buraca tavsiye edilen tedbirlerin, ilaçlamaların uygulanması isteniyor.

- Budamalarda dallar gövde hizasından silme kesilecek.
- Fidanlarda beslenme ve gelişme durduktan sonra yapılan budamaların yaraları uzun süre kapanmayacaklar. rından buralara böceklerin yumurtlayabileceği ve mantar sporlarının girebileceği işaret ediliyor.
- 13 üncü yaş, 214 tipi kavakların en verimli kesim çağı olarak nitelendiriliyor.
- Yüzeysel kavak üretimlerinde en uygun dikim aralıkları 6,5 x 6,5 ve tarla sınırlarındaki bordür kavak ağaçlamalarında ise 4 m bulunmuş, sık dikim gelişmeyi azaltıyor.

MİLLÎ EKONOMİDE KAVAK :

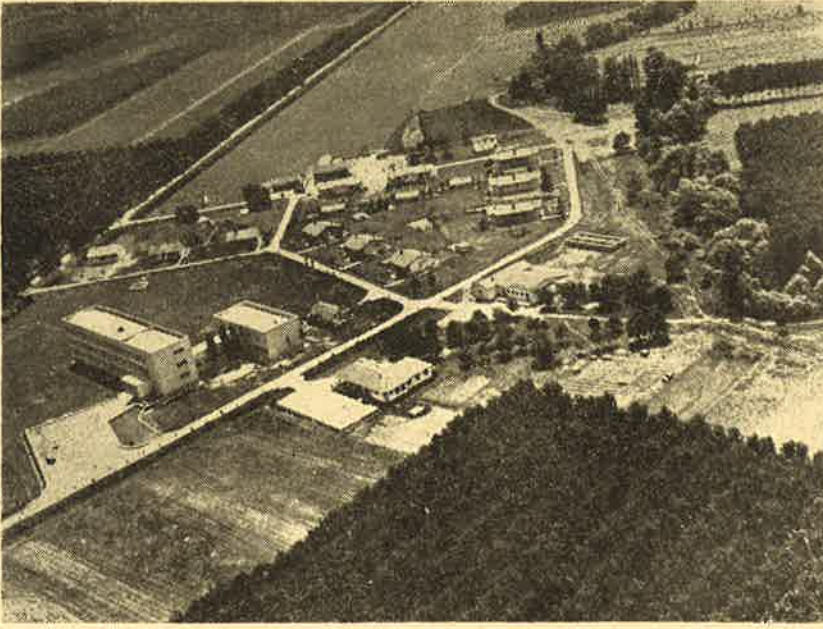
Bugünkü kavak üretimimiz, yılda 500.000 m3. Bunun 380.000 i yapı-larda, 40.000 i ambalajda, 14.000 i kibritlekte, 5.000'i kâğıt hamurunda ve kalanı çeşitli alanlarda kullanılıyor.

Sadece ekilen tarlalarımızın sınırlarında yapılacak bordür kavak dikimi ile bu miktar yılda iki milyon metre küpe kadar çıkabilecek.

Kavaklıkların geliri; fidan, dikim, bakım ve başka üretim giderleri ile yatırım faizleri ayrıldıktan sonra yılda dekar başına net 500 lira olduğu Enstitüce hesaplanmış. 700-900 lira kâr sağlanacağını söyleyen özel kavak yetiştiricileri de var.

Bu arada kavak yetiştiricileride:

- 13 üncü yaşlarında kesecekleri kavaklardan elde edecekleri gelirin tümü üzerinden müterakki vergiye tâbi tutuldukları takdirde, kavakçılıktan bekledikleri kazancı kaybedeceklerini ve o zaman yurttaki kavak üretiminin duracağını ileri sürerek, kesim gelirinin, 13 üretim yılına bölünmesini ve her yıla düşen paydan o yılın giderleri düşüldükten sonra kalanı üzerinden vergi ödemelerini,
- Üretim sırasında kavakların maruz kalacakları böcek ve mantar zararlılarına karşı uygulanacak savaşlarda, yüksek değerde araçlar kullanılması gerekiyorsa, bunları devletin sağlayıp önemli kavak üretim merkezlerinde bulundurmasını ve ihtiyaç halinde yetiştiricilere yardımcı olmasını,

Izmit'teki Kavakçılık Araştırma Enstitüsü

- Devletin kurduğu veya ortak bulunduğu kuruluşlarda kavak tüketimini desteklemesini ve kavak ihracını serbest bırakmasını,
 - Ziraat Bankası'ndan kavak üreticilerine yeterli kadar işletme kredisinin en elverişli şartlarla verilmesini,
 - Fidan ihtiyaçlarının bölgele- rine en yakın yerlerde kuru- lacak fidanlıklardan verilme- sini,
- öngörmektedirler.

GÖRDÜĞÜMÜZ KAVAKLIKLAR :

Kavakçılık Araştırma Enstitü- sü'nün yetiştirip satışı arzettiği fi- danlarla Marmara havzasında kavak dikimi yayılmış ve halk kavaklığı benimsemiştir. Enstitünün kendi ka- vaklıkları başta olmak üzere, Devlet Su İşleri ve Bursa Orman Baş Mü- dürlüğü'nün Seka ile Türkiye Fabri- kalarının, özel kişilerin yer yer meydana getirdikleri kavaklıklar bu kaniyi veren güzel eserler.

Öylesine ki, kavak yetiştirmede resmî ve özel sektör adeta yarışma- ya girmiş, birbirini geçmeye çalış- maktadırlar ve iki taraf da davalarına inanmış, kuvvetle bağlanmış halde görünüyor. Bu gerçek belirti ve ışık, vatan yüzeyinde genişlediği öl- çüde, ormancılık problemi çözüm yo- lu bulmuş ve aynı faaliyete katılan- lar, aradıkları refah seviyesine ka- vuşmuş olacaklardır.

Ormana kıymanın alıp yürüdüğü, erozyon, su baskınları gibi tabii a- fetlerin yoksullaştırdığı bir ülkede bu davranışın arzettiği önem mey- dandadır.

Sakarya, Kocaeli, İstanbul ve

Bursa illerimizin kavakçılık kongre- si üyelerine gezdirilen yerlerinde ve geçilen yolların iki tarafında rast- ladığımız yüzeysel ve bordür kavak ağaçlamaları ve bunları yetiştirenle- rin anlattıkları karşısında onun için haklı olarak kıvanç duyduk.

KAVAK ÜRETİMİ VE STANDARDİZASYON :

Bugüne kadar orman ürünlerini tabiatın yetiştirdiği gibi kabullenen toplumumuzda, bunları kendi elimiz ve emeğimizle ihtiyaçlarımıza daha uygun şekilde yetiştirme hevesinin uygulanması ve topraklarımızda, kı- sa zamanda yüksek kâr sağlayan bir üretime girilme zorunluluğunun du- yulması, ekonomimizdeki dengesizli- ği gidermede büyük ölçüde yararlılık sağlayacaktır.

Gezilerde uğradığımız İzmit'in Bal- ballı köyünden bir vatandaşın, ka- vak yetiştirmeye nasıl bir hesaplama başladığını ve nasıl kandırıcı sonuç- lar aldığını, kendiliğinden ortaya çı- kıp heyecan içinde anlatması ve yi- ne aynı köy ileri gelenlerinden bir zat'ın, istekli kongre üyelerine top- rak verme teklifinde bulunması ve kavakçılığa teşvik etmesi, ortak ide- allerin vatandaşları birbirine bağla- makdaki rolünü göstermek bakımın- dan kaydedilmeye değer olaylardır.

Bursa Orman Baş Müdürlüğü bölgesinde de sürekli tahriplerle ve- rimini yitirmiş ve içine girilemez ol- mus, bozuk bir ormanın köklenip te- mizlendiğini ve yerine 214 tip kavak- lar dikildiğini gördük. Bunların teşkil ettiği muhteşem manzarayı seyret- meye doymadık ve inandık ki artık kötü gelenekler, birer birer yıkılıyor, Çağdaş uygarlığın akışına milletçe uymuş yol alıyoruz. Bundan daha mutlu ne olabilir.

Öte yandan belirli metodlarla ay- nı amaçları gerçekleştirmeye yöne- len bu ortak çalışma, toplumumuza dolaylı olarak standard terbiyesini yerleştirecek, aynı zamanda yüksek kaliteli, bir örnek kavaklar yetiştirilmesini ve bunların çeşitli ihtiyaç- larımızda rahatlıkla kullanılmasını sağlayacaktır.

Bu cümleden olarak;

Kongre'de TSE'ce düzenlenen ke- restecilik kavak tomruğu standard tasarısı incelenirken kavak tüketen SEKA ve Türkiye temsilcileri, kul- lanacakları kâğıtlık ve kirbitlik ka- vak tomrukları standartlarının da yapılmasını ısrarla istemişlerdir.

Standardlaştırmaya yol açan bu etkisinden ötürü, Kavakçılık Araş- tırma Enstitüsü'nü bir kardeş kuru- luş sayıyor ve faaliyetlerine yardımcı olmayı onun için kendimize borç bi- liyoruz.

KAVAKÇILIK ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ :

Izmit şehrinin 3,5 km. kadar do- ğusunda ve Ankara - İstanbul yolu üzerinde bulunuyor. 155,5 hektar tu- tan bir arazi üzerinde kurulmuş, idare merkezi ve laboratuvarları birarada, Konferans salonu bir koridorla bu binaya bağlı.

Ayrı yerde güzel bir lokali ve arkada lojmanlarla atölyeleri var. Lokalin gerisinde küçük bir ambalaj atölyesi yer almış ve bunun hemen yakınlarında kavakların gübrelenme- leri, sulanmaları ile ilişkin deneme yerleri ve tesisleri bulunuyor.

Enstitü yapısının iki yanında, Ankara - İstanbul yoluna paralel o- larak iki kavak ağaçlaması yapılmış, bir de fidanlık var.

Enstitü alanının neresine bakar. sanaz temiz ve güzel bir görüntü ve yurt yararına verimli bir faaliyet gö- ze çarpıyor.

Yetiştirme, koruma ve değerlen- dirme şubelerinde toplanan hizmet- lerin herbiri için kurulmuş laboratu- varlarda kavak yetiştiricilerimizin çeşitli problemlerini çözmeye çalışan bir avuç idealist genç Orman Mühendisleri ile karşılaşılıyorsunuz. Yurt çapında yaptıkları gezilerle nereler- de ve ne şartlar altında kavak yetiştirilebileceğini, bunların nasıl korunup geliştirileceğini, buralarda bulunan kavaklıkların kuruluş yılları ile sa- hiplerini ve herbirine uygulanan ba- kımı teker teker incelemişler, yetiştiricilere gereken öğütleri vermişler.

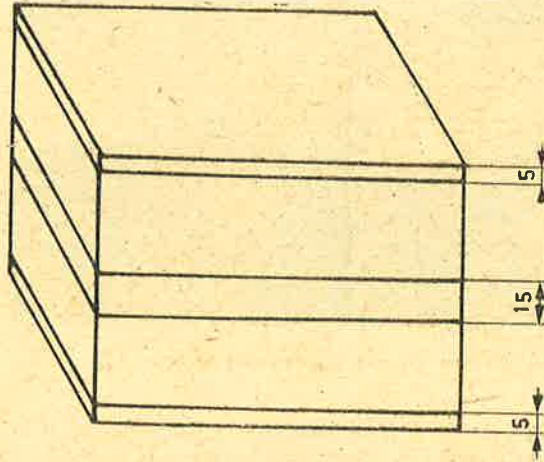
Kongre süresi içinde ilgililerden yaptıkları bu hizmetlere şükran söz- leri dinledik ve gezilerimizde bu duy- guları yaratan varlıkları gözlerimizle gördük. Kavaklıkların yurdumuzda yayılıp birer yeşil deniz halini al- ması candan dileğimiz.

Milletimize gerçek refahı getire- cek kavakçılığı yayanları ve kendilerini bu ülküye bağlayanları onun için takdir ediyoruz.

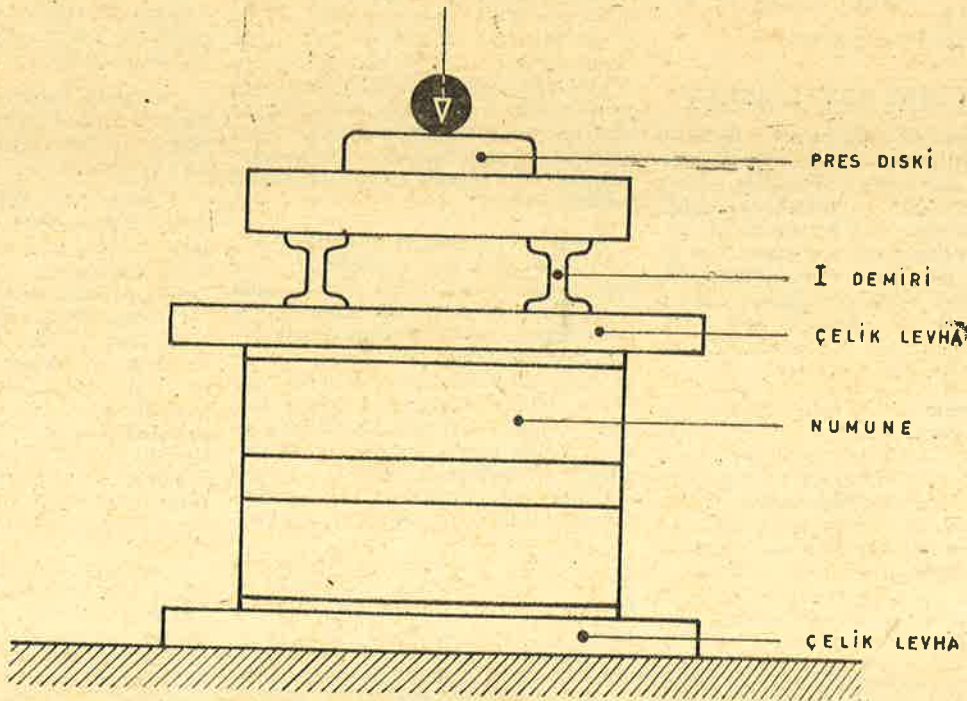
TÜRK STANDARDLARI

 Türk Standartları Enstitüsü	ÇİMENTO STABİLİZE KERPIÇ BLOKLARIN BASINÇ MUKAVEMETİ TAYİNİNE AIT ŞEKİLLER	TS. /2
Birinci Baskı	The System of Testing for the Cement Treated Adobe Bricks	UDK. 693.3

Ölçüler mm. dir

ŞEKİL_4 Basınç mukavemeti deneyi için hazırlanmış numunede derz ve başlıkların görünüşü.

ŞEKİL_5 Kerpiç bloklarda basınç mukavemeti tayini.

YENİ Standardlar

-I-

ÇİMENTOLU KERPİÇ BLOKLAR STANDARDI

Sevim ALAYDIN

Klm. Ytk. Mühendisi

Çimentolu Kerpiç Blokları Standardı 6.9.1967 tarihli teknik kurulda kabul edilerek standardlarımıza bir yenisi daha eklenmiş bulunmaktadır.

Bilindiği üzere en ipidai yapı malzemesi olan kerpiç çok eski zamanlardan beri kullanıla gelmektedir. Fakat memleketimizde kerpiç, her bölgede hatta her kasaba ve köyde ayrı tip ve ebatta, sadece toprakla imal edilmektedir. Ebadlarına göre de pek çeşitli isimler almaktadır.

Bütün bunları bir standard içine sokmak, maliyetini artırmadan mukavemetini artırmak için standard çimentolu kerpiç olarak mütala edilmiştir. Standard bir imalat standardıdır. Piyasaya arz edilmesi bahis mevzuu olmadığı için standarddaki piyasaya arz kısmı kaldırılmıştır.

Standard yapılırken bilhassa yapı modülleri, tuğla ve saır yapı malzemeleri göz önünde tutularak kerpiç boyutları tesbit edilmiştir. Standardın hazırlanmasında İsrail literatürü ve Alman standardlarından faydalanılmıştır.

Standard hazırlanırken memleketimiz şartları göz önünde tutulmuş istenilen deneyler mümkün olduğu kadar basite irca edilmiştir. Laboratuvarlarda 200 adet kerpiç imal edilerek gerek özgül ağırlık ve gerekse boyut ve basınç dayanımları etüd edilerek pratiğe en yakını seçilmiştir.

Standardda, Çimentolu Kerpiç Blokları imalinde kullanılacak olan toprak, su, çimentonun en basit tarif ve kontrolleri verilmiştir. İmalatta kullanılacak kalıp alışılan tipte hafif, boyutları yapı modüllerine uygundur.

Standardda dört tip kerpiç verilmiştir.

İnce kerpiç (İK) 240 X 115 X 70 mm. boyutunda

Normal Kerpiç (NK) 240 X 115 X 110 mm boyutunda,

Enli Kerpiç (EK) 365 X 230 X 110 mm boyutunda,

Orta Kerpiç (OK) 365 X 173 X 110 mm boyutunda,

Bunların herbiri, içersindeki çimento miktarlarına göre de üç kısma ayrılmaktadır.

Mesela :

İK, % 5 çimentolu kerpiç

NK, % 7 »

EK, % 10 »

OK, % 5 »

ifade etmektedir.

Her dört tip kerpiç % 5, % 7, hayırlı olmasını dilerim.

% 10 çimentolu olmak üzere tekrar üçe ayrılmaktadır. Her birinin 28 günlük basınç dayanımları 10, 16, 21 kg/cm² olarak verilmektedir. Dört tip kerpiç'in % 5, % 7, % 10 çimento ihtiva edenlerinin 28 günlük minimum basınç dayanımları aynı verilmiştir.

Çimentolu kerpiç blokların laboratuvar kontrolleri sadece boyutları, birim ağırlıkları ve basınç dayanımlarıdır.

Deprem bölgelerinde bilhassa kullanılacağını tahmin ettiğimiz çimentolu kerpiç blokların imalatçıların kalite beyan vesikasında, kerpiğin sembolü, birim ağırlığı, minimum basınç dayanımı, boyutları ve ihtiva ettiği çimento yüzdesi istenmektedir.

Standardın memleketimiz için

İş Adamları

İKTİSAT GAZETESİ

Okuyor

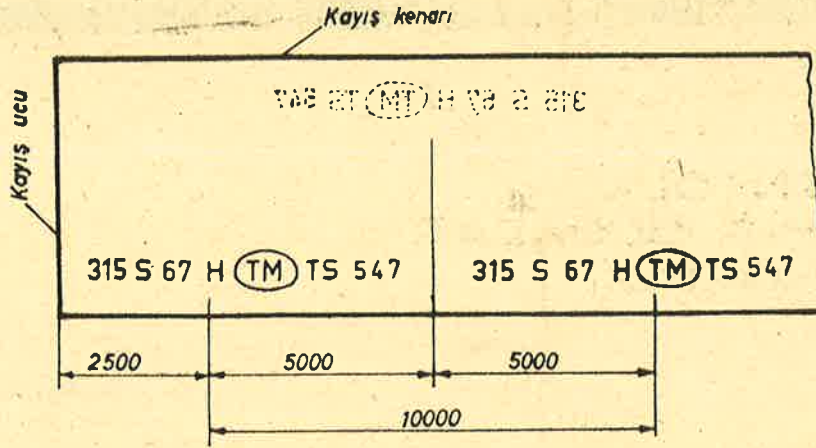
Türkiye ve Dünya'da cereyan eden iktisadi olayları yakından takip edebileceğiniz yegâne gazete

TÜRKİYE İKTİSAT GAZETESİ'dir

Abone için müracaat :

Şehit Teğmen Kalmaz Cad. No. 30 — ANKARA

Standard — 125

Şekil-16

Çizelge : Özelik işaretlerinin anlamları

Harf	Anlamları
F	Üst ve alt kaplamaları ve dokuları yanmaya dayanıklı
J	Üst ve alt kaplamaları yanmaya dayanıklı
E	Statik elektrik yalıtkanlığında
S	Üst ve alt kaplamaları ve dokuları yanmaya dayanıklı ve aynı zamanda statik elektrik yalıtkanlığında
K	Üst ve alt kaplamaları yanmaya dayanıklı ve aynı zamanda statik elektrik yalıtkanlığında
T	Sıcağa dayanıklı
R	Yüksek sıcağa dayanıklı
G	Yağlı maddeler taşımaya mahsus
A	Gıda maddeleri taşımaya mahsus
C	Kimyasal mddeler taşımaya mahsus
M, N, P	Üst ve alt kaplamalarda talep edilen diğer mekanik karakterli
X	Özel maksatlar için kullanılan

Lâstik Konveyör Kayışları Standardı

Hamit İŞERİ

Makina Mühendisi

Sanayide, maden cevheri, kömür, tas, kum çakıl, toprak, curuf, hububat ve benzeri dökme malzemeleri bir taşıta yüklemeye veya belirli uzaklıklara iletmede kullanılan «Lâstik Konveyör Kayışları» Standardı Teknik Kurulca 25.10.1967 günü kabul edilmiştir.

Konveyör adı verilen makinelerde kullanılan kayışlar iki tambur üzerine takılıp gerdirilmekte ve tamburlardan birisi bir motorla çevrildiğinde, dönmektedir. Konveyörler yatay çalıştığı gibi, yüklemeye ve boşaltma yüksekliklerine göre, belirli bir açıya kadar avar edilebilmektedir. Üzerine bırakılan parçaları da beraber götürürler. Ayrıca, iki tambur arasında bel vermeyi önleyecek ve boy eksenine vücutlu oluklaşmayı sağlayacak, orta kısımlarda yatay ve kenarlarda eğimli, sürtünme ile dönebilen, ekserisi bilveli vataklı makaralar vardır.

Konveyörlere takılan kayışlar, dik, dörtgen kesitli olup, ya belirli boyda uçsuz (kapalı) veya bandlar halinde uzundur. Bandlardan kesilmek ve çeşitli bağlama elemanları ile cember haline getirilmiş kayışlar da tıpkı uçsuz kayışlar gibi konveyörlere monte edilir.

Konveyör kayışları yapımında, doku malzemesi ve lâstik kullanılmaktadır. Lüzum halinde, sun'î ipek dokuları arasına kord ipiği konmak suretiyle, takviye de yapılabilir. Doku malzemesi olarak pamuk viskon ve sun'î ipek dokular kullanılmaktadır. Dokularda, çözgü (boyrama) ve atkı (enleme) yönleri olmak üzere iki devim geçmektedir. Ekseri hallerde, çözgü yönünün çekme dayanımı, atkı yönünden büyüktür.

Konveyör kayışı yapımında kullanılacak doku malzemesi (Bezler) önce emprenye edilir. Böylece, hem doku iplikleri arasındaki gözler lâstikle tikanır ve hem de bezin kopma dayanımı artar. Ayrıca, dokular arasına konan lâstik tabakasının doku ile kaynaması (yapışması) sağlanır. Aksi halde doku, ile lâstik tabaka arası acılabılır.

Zorlanma durumlarına göre, konveyör kayışlarının kopma dayanım değerleri çeşitli olduğundan, pamuk, viskon ve sun'î ipekten dokunmuş bezlerin dokuları ve dolayısıyla çözgü ve atkı yönlerindeki çekme dayanımları da çeşitlidir. Bununla ilgili olarak bezin metrekaresi ağırlıkları da değişiktir.

Konveyör kayışlarının uzun ömür, lü olması için, kullanılacak viskon ve sun'î ipek dokularda kuru durumdan başka, 1 litre damıtık su içerisinde 1 g Nekat BX veya benzeri ısıtıcı bulunan bir eriyikte, 15 dakika süre ile ısıtılmış (yaş) durumda da çekme deneyi yapılır.

Dokulara ait bu özellikler, standardın 1 numaralı çizelgesinde gösterilmiştir.

Kauçuk içerisinde çeşitli kimyasal maddeler eklemekle elde edilen ve konveyör kayışları yapımında kullanılan lâstik malzemenin de iki sınıfı vardır. Bunlara ait kopma dayanımı, kopma uzaması, A Shore sertliği ve asınma değerleri standarda ekli çizelge - 2 de verilmiştir.

Konveyör kayışları, emprenye edilmiş doku malzemeleri ile üst ve alt yüzeylere, lâstik malzeme konarak, preslenmek suretiyle elde edilir. Dokular içerisinde dışardan rutubet ve diğer yabancı maddelerin girmemesini sağlamak amacıyla, yan yüzeylere de belirli kalınlıkta lâstik malzeme kaplanır.

Mamül konveyör kayışlarının san-timetresinin, çözgü ve atkı yönlerindeki en küçük kopma dayanımları ISO - R 283 Rekomandasyonuyla standardize edilmiş bulunmaktadır. Fakat Türkiye'de bunlar dışında konveyör kayışları da kullanıldığından, bunların da standarda eklenmesi zorunlu görülmüştür. Çizelge - 3 de gösterilen bu değerlerin zorunlu olmadıkça kullanılmaması için açıklanmada bulunulmuştur. Aynı çizelgeye tavsiye edilen doku cinsi ve kat sayısı eklenmiştir.

Konveyör kayışları, ver altı (Maden ocakları) ve ver üstünde çeşitli yerlerde kullanıldığından, değişik dış şartlara maruz kalmaktadır. Bu sebeple, bunların çeşitli özellikte yapılması ve çeşitli denemelerden geçirilmesi gerekir.

Üst ve alt lâstik tabaka kalınlıklarının, kullanma yerlerine göre ne olacağı ve lâstik sınıfı çizelge - 4 de verilmiş bulunmaktadır. Bunlara ait toleranslar ise çizelge - 8 de gösterilmiştir.

Konveyör kayış genişlikleri de ISO - R 251 dekomandasyonu ile standardize edilmiştir. Türkiye'de bunlar dışındaki genişlikte kayış kullanan konveyörler olduğundan, bunları da eklemek zorunlu görülmüş ve fakat yeni siparişlerde bu ölçülerdeki konveyörle-

rin getirilmemesi veya imâl edilmemesi arzu edilmektedir. Çizelge - 5, standardize edilen kayış genişliklerini ve çizelge - 6 da müsaade edilen genişlik toleranslarını göstermektedir.

Konveyör kayışları yapımında, doku malzemesi olarak kullanılan bezlerin bir parçadan olması tercih edilir. Her kayış genişlik ve boyuna uygun bezin temini çok zor ve pahalıdır. Bu sebeple konveyör kayış imâlinde sarta bağlı olarak enlemesine ve boylamasına eklere müsaade edilir. Rulo halinde ve uçsuz yapılacak konveyör kayışlarında, genişliklere tâbi olarak, iç ve dış dokularda en çok kaç eke müsaade edilebileceği çizelge - 9 ve 10 da açıklanmıştır.

Ayrıca standarda, bez boylarının ve ek yerlerinin kenarlarından ne kadar içerde olacağı, komsu ve komsu ol-mayan iki ek veri arasında enaz ne kadar uzaklık bulunması gerektiği, ek yeri bez uçlarının hangi açılar altında eğri kesilmesinin lüzumlu bulunduğu gibi hükümler eklenmiştir. Bu hususların kontrolü, ancak imalatın takip edilmesi ile mümkündür.

Dokuları korumak amacıyla kaplanan kenar lâstik kısımları genişliklerinin ne kadar yapılacağı çizelge - 11 de gösterilmiştir.

Muayene ve deneyler için alınacak nümune sayısı, tesellime sunulan kayış boyuna tâbi olarak çizelge 12 de belirtilmiştir.

Mamül kayış ve doku malzemele-rinden alınacak nümuneler üzerinde bezlerde, metre kare ağırlığı, vas ve kuru durumda, çözgü ve atkı yönlerinde çekme deneyleri ve mamül kayışlar da, çekme deneyi, sertlik, kat ayırma, yırtma yanma, elektrik valitma, asındırma, yaşlandırma, oluklaşma ve su alma deneyleri uygulanır.

Standardda, doku ve lâstik malzeme-lerden örneklerin ne şekilde hazırlanacağına dair açıklama mevcuttur.

Piyasaya arz edilecek konveyör kayışlarına vurulacak işaretler şekil - 16 da görülmektedir.

Şekilden de görüleceği gibi, konveyör kayışlarının özellik işareti (Örnekte : S gibi) ISO - R 433 bütün memleketler için yeknesak olarak tespit edilmiş olup bu husus diğer savfadaki çizelgede açıklanmıştır.

Lâstik konveyör kayışları standardı, memleketimizde uzun zamandanberi bu hususta beklenen bir ihtiyacı karşılamış bulunmaktadır.

kılıcın hakkı onu
yapanla kullanana
aittir

Herkes Akü yapar fakat mühim olan
onun tekniğidir

EAS
TUDOR

* Üstün tecrübeye dayanan EAS akülerini
kullanmakla aradaki farkı sizde anlayacaksınız
Sizi yanıltabilecek taklitlerinden sakınmanız
menfaatinizi sağlayacaktır.

KİME SORARSANIZ SORUN
HERKEZ SİZE YİNE EAS DİYECEKTİR

EAS - EBONİT ve AKÜMULATÖR SANAYİİ ANONİM ŞİRKETİ - Yakacık - Kartal Tel: 53 36 51 53 36 54

BAŞKA ÜLKELERDEKİ STANDARD KURULUŞLARINI TANIYALIM

FAS ENDÜSTRİYEL STANDARDLAŞTIRMA SERVİSİ

(SERVICE DE NORMALISATION INDUSTRIELLE MAROCAINE — SNIMA —)

Doğuşu :

Bağımsızlığını kazanmasından bu yana Fas'ta, oldukça önemli endüstriyel gelişmeler kaydedilmiştir. Bu gelişmelere paralel olacak şiddetle kendini hissettiren standardlaştırma ihtiyacı, «Fas Endüstriyel Standardlaştırma Servisi» adını verdiğimiz kuruluşun doğmasına yol açmıştır.

Özel Sektörle de gerekli temasları yapan Fas Hükümeti, 1962 yılında, Endüstri ve Madenler Bakanlığına bağlı Endüstri Genel Müdürlüğü'nün bir dairesi olarak SNIMA'yı kurmuştur.

Üyeleri :

Bir devlet kuruluşu olan SNIMA'nın hem devlet sektöründen ve hem de özel sektörden üyeleri vardır. Bir taraftan bağlı bulunduğu teşkilâtın kadrolarındaki teknik elemanlar ve bilim adamları ile, Bayındırlık, Tarım, Sağlık İşleri, Millî Savunma, Posta, Telgraf, Telefon gibi Bakanlıkların temsilcileri; diğer taraftan da ilgili özel endüstri sektörünün temsilcileri ve teknisyenleri, standartları hazırlayan teknik komitelerde birlikte çalışmaktadırlar.

Gelirleri :

SNIMA'nın malî imkânları, Endüstri ve Madenler Bakanlığı'nın bütçesinden sağlanmaktadır.

Kuruluşun Yapısı ve Standardlarının Niteliği :

Bakanlığın teknik ve idarî kadro elemanlarından başka, çeşitli özel ve resmî sektör kuruluşlarından 100'den fazla teknisyen, mühendis ve uzman da SNIMA'nın faaliyetlerine devamlı olarak katılmaktadır.

Halen faaliyette bulunan 25 kadar teknik komite ile işbirliği yapılarak hazırlanan yıllık program, önce meslekî seviyede yapılan ve tasarımlar üzerinde çalışılan toplantılar ve daha sonra da İdareyi temsil eden kimselerin yönettiği genel toplantılar şeklinde yürütülür. Böylelikle son şeklini alan tasarımlar 3 ay süre ile bütün ülke çapında ilgililerden gelecek mütalâalar için bekletilir. Bu mütalâalara göre yeniden düzenlenen standard, tavsiye niteliğinde olmak üzere yayınlanır. Bütün standartlar (bazı sağlık, millî eğitim gibi konular hariç) üç yıl süre ile tavsiye niteliklerini korurlar. Daha sonra mecburi yürürlüğe konmaları mümkündür.

Markası :

Standartlara uygunluğu belirten markaların kullanılması konusunda çalışmalar ilerlemektedir. Bunun dışında, Fas Standartlarına üstün seviyede uygunluğu tesbit edilen ve dış pazarlarda benzerleri ile rekabet edebilecek kalitede olan mallar üzerine «Fas Kalite Etiket» konmaktadır.

TÜRK STANDARDLARI
ENSTİTÜSÜ ADINA

SAHİBİ VE BAŞYAZARI : FARUK A. SÜNTER

MÜESSESE MÜDÜRÜ : VELİD İSFENDİYAR

GENEL YAYIN MÜDÜRÜ : M. UYGUNER

MALİ VE İDARİ
İŞLER MÜDÜRÜ : METİN KAYAALP

BU SAYININ SORUMLU
YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ : İ. TANER BERKÜN

BASILDIĞI YER : Türkiye Ticaret Odaları,
Sanayi Odaları ve
Ticaret Borsaları Birliği
Matbaası - Ankara

TELGRAF ADRESİ : STANDARD — ANKARA

TELEFON : 17 91 24

POSTA KUTUSU : 73, Bakanlıklar — ANKARA

İ L Â N T A R İ F E S İ

Tam sahife	1/2 sahife	1/4 sahife
800 TL.	450 TL.	250 TL.

Kapak içleri ve arka kapak 1000 lira.
İlavə renk başına 250 lira fark alınır.

A B O N E Ş A R T L A R I

ADİ POSTA		UÇAK POSTASI
Yıllık	12 Lira	ücreti ilavə edilir.
6 aylık	6 Lira	Abone bedeline uçak postası
Sayısı	1 Lira	

Yazılar, Derginin ve yazarın adı anılarak ıktibas olunabilir.

Standard Dünyasından Haberler

MİLLETLERARASI ELEKTROTEKNİK KOMİSYONU KABLO TEKNİK KOMİTELERİ ANKARA'DA TOPLANDI

18 A «GEMİ KABLO VE KABLO
TESİSATI», 20 B «ALÇAK GERİLİM
KABLOLARI» ALT KOMİTELERİ
ÇALIŞMALARINI TAMAMLADI

27 Ekim - 4 Kasım 1967 tarihleri arasında Türk Standardları Enstitüsü tarafından davet edilmiş bulunan Milletlerarası Elektroteknik Komisyonunun kablo konuları ile ilgili çeşitli ülkelerden gelen uzmanları, Ankara'da TSE binasında toplanmışlar ve 31 Ekim akşamı Dergimiz makineye verilirken alt komitelerden ikisi çalışmalarını tamamlamışlardır. Geriye kalan 20 numaralı «Elektrik Kablo» Teknik Komitesi, genel kurul halindeki çalışmalarına önümüzdeki günlerde devam edecek ve bu arada bir çalışma grubu da toplantılarını tamamlayacaktır. Bu son iki toplantı hakkında gelecek sayımızda okuyucularımıza bilgi verilecektir.

18 A «Gemi Kablo ve Kablo Tesisatı» Alt Komitesi :

27 Ekim Cuma sabahı saat 9.00 da TSE'nin 2 numaralı konferans salonunda «Gemi Kablo ve Kablo Tesisatı» Alt Komitesi, Başkan F. Marocchi'nin yönetiminde çalışmalarına başlamıştır.

Toplantıda ilk sözü Türkiye Elektroteknik Komitesi ve TSE Başkanı Faruk A. Sünter almış ve yaptığı konuşmada misafirlere, «Hoş

Geldiniz» demiş; çalışmalarda başarılı sonuçlar alınmasını dilemiştir.

Bu konuşmaya cevap veren alt

komite Başkanı Marocchi davete teşekkür ettikten sonra hislerini gizleyemeyeceğini belirtmiş ve :

18 A Alt Komitesi Başkanı F. Marocchi, toplantıların ilk gününde TSE Başkanı F. Sünter'in konuşmasına cevap verirken

IEC Ankara toplantılarının genel görünüşü

«— Doğrusu Türkiye'ye iki yıl önce davet edildiğimiz zaman orada teşkilâtsizlik yüzünden bir iş göremeyeceğimiz havası içinde bunu red etmiş ve bu defa artık hatırlınız olsun diye kabul edip gelmiştik. İtiraf etmeyi zevkli bir borç sayıyorum : Türkiye'yi, Ankara'yı ve özellikle bu zarif ve muhteşem TSE tesislerini ve yapılan hazırlıkları görünce büyük bir sürprizle karşılaştık. Binalar ve laboratuvarlarıyla böyle bir çalışma imkânını bugüne kadar toplamadığımız hiçbir yerde bulamamıştık. Diyebilirim ki, Türk Standartları Enstitüsü bu bakımdan Avrupa'nın en ileri imkânlarına sahiptir. Bilmiyorum, diğer arkadaşlarıma da tercüman oluyor muyum? Muhakkak olan şu ki, bizim İtalya'da böyle bir şey yoktur. Ve burada, geçen yıllar Londra ve Çekoslovakya'daki toplantılarımızın üstünde bir rahatlıkla çalışma imkânına kavuşmuş bulunuyoruz» demiştir.

Delegelerin destekleyici alkışlarıyla karşılanan bu konuşmadan sonra gündeme geçilmiş ve rekomandasyonlarda yapılan tādil teklifleri üzerinde tartışılarak hepsi kabul edilmiştir.

Gündemde daha sonra yer alan ve deneylere ait olan hususlar üzerinde ileri sürülen tādil teklifleri geniş tartışmalara yol açmış ve varılan sonuçların tādil niteliğinde yürürlüğe girmesi için bütün diğer ülkelerin mütalâa ve oylarına sunulması kararlaştırılmıştır.

Gündemde başka konu olmadı.

20 B Alt Komitesi'nin Başkanlık divanı

B Amerika Delegasyonu

Danimarka, Belçika ve Almanya Delegasyonları

ğundan alt komite akşam saat 18.00 de çalışmalarına son vermiştir.

20 B «Alçak Gerilim Kabloları» Alt Komitesi :

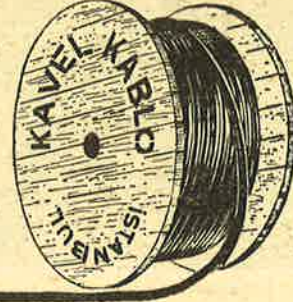
30 Ekim Pazartesi sabahı saat 9.00 da aynı yerde Başkan Belçikalı J. P. J. Smoes'un yönetiminde «Alçak Gerilim Kabloları» alt komitesi çalışmalarına başlamıştır.

17 ülkeden 46 yabancı uzmanın ve memleketimizden de üniversite, devlet sektörü ve kablo sanayimiz temsilcileri ile TSE Elektrik Hazırlık Grubu üyelerinden kurulu Türk Hey'etinin katıldığı toplantılar iki gün sürmüştür.

Öğleden önce ve sonra ikişer oturumdan sekiz oturum yapan bu alt komitede de gündemde bulunan konular sırayla tartışılarak karara bağlanmış ve 1 Kasım'da toplanacak Teknik Komiteye sunulmak üzere bir rapor hazırlanmıştır.

Geçen toplantılarında kabul edilen tādillere uygun olarak yapılan tekliflerin Milletlerarası oylamaya sunulması ve bunların kabul edilmesi ile meydana gelen lastik ve PVC yalıtkanlı 750 V kadar bükülgen ve bakır iletkenli kablolar için rekomandasyonların yürürlüğe girdiği belirtilmiş ve lastik yalıtkanlara yapılacak ilâveler hakkında görüşmeler yapılmış; bu arada tek damarlı kabloları da rekomandasyona ithâl ederek kaynak kablolarının kullanılmasını mümkün kalan hususlar da düzenlenmiştir. Diğer taraftan PVC ve lastik yalıtkanlı bükülgen kablolarındaki da-

KAVEL

- PLASTİK İZOLELİ ELEKTRİK İLETKENLERİ
- YERALTI KABLoları
(Yüksek ve alçak gerilim 240 mm² ye kadar)
- EMAYE BOBİN TELLERİ
(0.10 mmØ - 3 mmØ)
- SUNÎ DERİ ve YER MUŞAMBALARI

Yeraltı Kablosu NK-NKBA'ya nazaran üstün özellikleri haiz olan

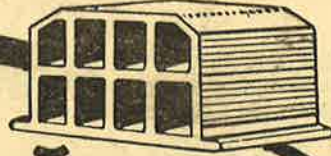
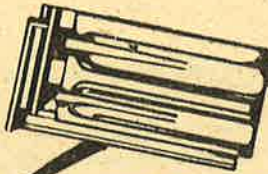
YVV (NYY) YVMV (NYCY)
YVSV (NYFY) YVMHV (NYCEY)
Kablolarında ve her tip iletkenlerde KAVEL markası standartlara uygunluğun ifadesi ve üstün kalitenin sembolüdür.

KAVEL KABLO ve ELEKTRİK MALZEMESİ A. Ş.
İSTİNYE - İSTANBUL

Telefon : 63 34 00 - 63 34 01

Telgraf : KAVELKABLO - İstanbul

Standard — 119

EKMEKÇİOĞLU

TUĞLA, KİREMİT ve ASMOLENLERİ

Tel: 49 58 02

Salı Pazarı Han 7/1
Fındıklı - İstanbul

Tel: 44 81 29

Standard — 120

YURTTAN HABERLER

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânının tanıtılması konusunda bir toplantı yapıldı

Birinci Beş Yıllık Kalkınma Plânının sonuna yaklaştığımız şu sıralarda hem bunun bir hesabını vermek, hem de İkinci Beş Yıllık Plânın esasları ve bunların nasıl uygulanacakları hakkında görevlileri aydınlatmak amacıyla Devlet Plânlama Teşkilâtı Müsteşarlığının 2 - 7 Ekim 1967 tarihleri arasında Devlet İstatistik Enstitüsü'nde düzenlediği toplantılar yol gösterici ve uyarıcı olmuştur; Plânın uygulayıcıları, kendi görev sınırları içindeki istek ve sıkıntılarını belirtmek fırsatını bulmuşlardır.

D. P. T. Müsteşarı Turgut Özal başta olmak üzere, Doç. Yılmaz Ergenekon ve diğer ilgililerin yaptıkları konuşmalar, millî kalkınma çabalarımızın ilk beş yıllık döneminde hangi aşamalardan geçerek ne yararlıklar sağladığını, ne türlü engellerle karşılaştığımız ve bunların giderilmesi yolunda ne gibi tedbirler alındığını ortaya koymuş; bu ilham ve ışıltı altında hazırlanan İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânının esaslarını ve bunların uygulanmasına ilişkin olarak Hükûmete tanınan yetki kanununun gereklerini aydınlığa kavuşturmuştur.

D. P. T. Müsteşarı Turgut Özal'ın açıklamalarına göre, Birinci Beş Yıllık Dönemde öngörülen kalkınma hızı % 7 iken, 5 yıllık ortalama % 6,7 olmuştur ve tarımın hava şartlarına bağlı oluşu, bu noksanlığın başlıca nedenidir. İhracatımızın ağırlık merkezini bugün de tarım ürünleri teşkil etmektedir.

Sınai malların ihracı bakımından girilen teşebbüsler henüz başlangıç safhasındadır. İkinci 5 Yıllık Plânla,

DPT Müsteşarı Turgut Özal ve arkadaşları Başkanlık Divanında

bu dalda ihracat imkânları yaratılacaktır.

Diğer taraftan, girişilecek çabaların başarıya ulaşmasını önleyecek güçlükleri ortadan kaldırmak ve bazı mevzuat yetersizliklerini gidermek amacıyla yeni tedbirler ve mevzuat da öngörülmektedir.

Kurulacak yeni sanayilerin, optimum kapasitede olmasına, sağlama çağı tasarruf miktarının altında bir değere maledilmesine, maliyet fiyatlarının dış piyasa ile rekabete imkân verecek seviyelerde bulunmasına ve özellikle daha çok millî kaynaklarımıza dayanmasına özel önem verilecektir.

Turgut Özal, yaptığı konuşmada bunlardan başka, yeni kurulacak ağır sanayi tesisleri, sanayide sevk ve idareci yetiştirme faaliyetlerine verilecek önem, yol, elektrifikasyon, ulaştırma, kredi politikası, plânın finansmanı gibi konularda bilgi vermiştir.

Daha sonra, İkinci 5 Yıllık Plânı Uygulama Kanunu'nun gereklerini belirtmek üzere söz alan Doç. Yılmaz Ergenekon, bu kanuna hangi sebeplerle ihtiyaç duyulduğunu açıklamış; böyle bir kanunun yokluğu dolayısıyla Birinci Plânda öngörülen pek çok tedbirlerin, yerine getirilememiş olduğunu örnekler vererek anlatmıştır.

Ergenekon, sözlerinin sonunda, «Uygulama Kanunu, Hükûmetin Kanun niteliğini kazanmış Kalkınma Plânını gerçekleştirme görevini, özlenen ve beklenen şekilde yapabilmelerini sağlayacak imkânlar manzumesidir.» demiştir.

İhracatın ağırlık merkezini teşkil eden tarım ürünleri ile ihracata yönelen endüstri mamûllerinin pazarlanmasında en önemli rolü oynayan standardlaştırmaya İkinci Beş Yıllık Plânda 28 ayrı yerde değinilmesi ve bu konuda ilgililere çeşitli görevler verilmiş bulunması, Standardizasyonun taşıdığı önem ve önceliği tam anlamıyla ifade etmektedir. Toplantıda, Türk Standardları Enstitüsü adına yapılan konuşmada bu husus belirtilmiş, tarım ve sanayi alanlarındaki üretimde, standardizasyon çalışmalarının yapacağı olumlu etkiler üzerinde durularak, İkinci 5 Yıllık Plân Döneminde kendilerine bu konuda görev verilen çeşitli kuruluşların, koordinasyonu sağlamak bakımından daima TSE ile işbirliği halinde çalışmalarını gereği ifade edilmiştir.

Böyle bir işbirliğine daima hazır bulunan TSE, bu suretle Kalkınma Plânımızın daha kolay uygulanabileceği inancındadır.

Toplantıda hazır bulunanlardan bir grup

Kutu - poşet emniyet

KİBRİTLERİ

TÜRKAY ENDÜSTRİ VE TİCARET
Anonim Şti. — İstinye

Standard — 122

BİK

ASBEST
BORULARI

PİK BORUDAN

% **40** **UCUZ**
HAFİF

Bayındırlık Bakanlığı Sıhhi Tesisat keşif ve
şartnamesi Kod No. 71 a

Merkez :
UNKAPANI C. 33
TEL: 27 22 19 - 22 35 87

UCUZ HAFİF SAĞLAM TECRİTLİ DAYANIKLI KESİLEBİLİR BOYANABİLİR TÜRK NORM VE STANDARTLARINA UYGUN

Standard — 123

Adana'da yapılan Yağ Sanayii Seminerinden bir görüntü

V. YAĞ SANAYİİ SEMİNERİ TOPLANDI

Yağlı tohum, zeytin ve bitkisel yağlarımızın gerçek değerlerine satılmalarını sağlayacak standartların yapılması ve uygulanması genel bir istek halinde belirdi

Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği'nin, Bölge Odaları ve Borsaları ile birlikte düzenlediği V. Yağ Sanayii Semineri, 18 - 21/Ekim/1967 tarihlerinde, Adana Ticaret Odası Konferans salonunda yapılmıştır.

Üniversiteler, Ticaret, Tarım ve Sanayi Bakanlıkları, T. Odalar Birliği, T. Ziraat Odaları Birliği, Türk Standartları Enstitüsü, Et ve Balık Kurumu ile Marmara, Ege ve Güney Bölgelerindeki Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsalarından gelen temsilciler ve yine yurdun buralardaki Yağ Sanayicileri, ayçiçeği, zeytin, pamuk üreticileri seminere katılmışlar ve baştan sona kadar okunan tebliğleri ilgi ile izlemişlerdir.

Tebliğ verecekler arasında, FAO Uzmanı Hubert Elant ve Fransa Ziraat Araştırma Millî Enstitüsünden Y. Arampourg gibi zeytin konusunda yetkili iki zat'ın da bulunması, Seminere özel bir önem kazandırmıştır.

Adana Valisinin üyelere hoşgeldiniz demesinden sonra, Odalar Birliği Başkanı Sırrı Enver Batur'un bir konuşması ile açılan Seminerin tebliğlerinde:

— İlk günü;

Memleketimizin bitkisel yağ üretimi durumu ile geleceği, çiğit, ayçiçeği ve yerfıstığı gibi yağlı tohumlar üretimimiz.

— İkinci günü;

Zeytinciliğimiz, zeytinliklerde bakım ve mücadele hizmetleri, zeytinyağlarının içte ve dışta pazarlanması.

— Üçüncü günü de;

Bitkisel yağ sanayimizin durumu, bugünkü kapasitesi ve geliştirilmesi dile getirilmiş ve her okunan tebliğ üzerinde açılan görüşmelerle konu aydınlığa kavuşturulmuş, buna göre tarım ve üretim safhalarında millî menfaaterimiz yönünden alınması gerekli tedbirler ve tavsiyeler ileri sürülmüştür.

Yine Seminer programı içinde düzenlenen gezilerde, Adana'nın modernize edilen ve genişletilen TO-ROSLAR Bitkisel Yağ Fabrikası ve Tarsus'da en mükemmel makinalarla ve ekstraksiyon sisteminde üretim yapacak şekilde kurulmakta olan Hasan Karamehmet ve Evlâtları Kollektif Şirketi'ne ait fabrika görülmüş, kimya ve inşaat mühendislerinden teknisyen ve işçilerine kadar işbaşındaki bütün elemanların Türk olduğu anlaşılmış ve bunlardan her birinin kendi görevleri ile ilgili olarak verdikleri bilgiler, Seminere katılanları sevindirmiş, tatmin etmiştir.

Seminer sonunda da şu gerçekler ortaya çıkmıştır:

a) Son 20 yıl içinde yapılan ağaçlamalarla zeytin ağaçlarımızın sayısı mevcudun iki katı oranında artmıştır. Buna karşılık teknik bir bakım yapılamadığı için, dane zeytin ve yağ sanayimiz kısmen ilkel halde bulunduğu için de bitkisel yağ üretiminde verim oranı düşüktür. Üretici maliyetleri yüksek, dış piyasa satış fiyatları ise yetersizdir. Bu bakımdan zeytin müstahsillerini korumak zorunludur.

b) Ayçiçeği üretimimizde iyi bir gelişme vardır. Ancak bunun sürekli olabilmesi için, orobanşa dayanıklı tohum çeşitlerinin ithaline veya yurtdışı üretilmesine ihtiyaç vardır.

c) Yağ verimi yüksek olan yerfıstığı, yurdun bir çok yerlerinde rahat yetişebilmektedir. Üretimi yayılabildiği takdirde, yağ ihtiyacımızın karşılanmasında büyük yararlılık sağlayacaktır. Bu nokta dikkate alınarak tarımı teşvik edilmelidir.

ç) Sulama, gübreleme ve zarar-

lılarla savaş hakkıyla yapılırsa, bugün yağlı tohum üretilen alanlarda artacak verimle yağ ihtiyacımız karşılanmakla kalmayıp ihracat yapmamız ve hattâ yabancı zeytinliklerin imarı halinde, bitkisel yağ ihraç eden önemli memleketler arasında yer almamız kabil olabilecektir.

d) Yağ Sanayimiz, kuruluş ve kapasite yönünden her gün daha iyiye ve tekamüle doğru gitmektedir. Bu tutumla yakın bir gelecekte ilksel durumda bulunan yağ sanayii kendiliklerinden saf dışı kalacaklardır.

e) Bitkisel yağ maliyetlerini düşürmekte, yan ürünlerin değerlendirilmesi kuvvetli etki yapacak bir faktör olarak belirmiştir. Sanayicilerimiz bunun önemini takdir ettikleri için, ellerindeki bu imkândan yararlanmak çarelerini aramakta ve bazı fiili teşebbüslere de geçmiş bulunmaktadır. Bu davranış da ayrıca memnunluk yaratmıştır.

f) Dane zeytin ve bitkisel yağlarımızın, daha iyi kaliteli olmasını ve iç dış piyasalarda bunların gerçek değerleri ile satılmalarını sağlayacak standartlardan bugüne kadar yayımlanmış olanların yürürlüğe konmaları ve henüz yapılmamış standartların ele alınmaları bir genel istek şeklinde belirmiştir.

Bütün bunlar gösteriyorki, yağlı tohum, zeytin ve bitkisel yağ üretimimiz, ihtiyaçlarımıza paralel olarak iyiye doğru yönelmiştir. Birbirini izleyen Seminerler de bu bakımdan yararlı olmaktadır.

STANDARD, bu başarılı hizmetlerinden ötürü Odalar Birliğini, Seminere emeği geçenleri ve Seminere katılanların tümünü yürekten kutlar.

Tarımsal gıda maddeleri standardlaştırma çalışmaları

(Başararı 5. sayfada)

tenen dakiklığını sağlaması şarttır.

b. Seçilen metod tekrarlanabilecek nitelikte olmalıdır. Diğer bir deyimle aynı şartlar altında ve aynı şahıs tarafından tekrar edilen denemede önemli hatalar olmamalıdır.

c. Seçilen metod ayrı verilerde ve ayrı kimseler tarafından aynı talimata dayanılarak yapıldığı takdirde aynı sonuçları verebilecek nitelikte olmalı ve sonuçlardaki aykırılıklar cevaz verilen belirli limitleri aşmamalıdır.

d. Muayene metodu, özel eğitimi ve ehliyeti olmayan kimselerin bu muayeneleri yapmalarını mümkün kılacak şekilde tesbit olunmalıdır.

e. En modern cihazlarla donatılmış bir laboratuvarla muayene, güçlükle karşılaşılmadan yapılabilir.

f. Muayeneler için gereken zaman süresi mamüllerin normal üretimini sekteye uğratmamalıdır.

Yukarıda sayılan hususların hepsi, ne uyulduğu hallerde dahi sözkonusu muayene metodunun sıhhatle seçilmesi için bazı problemler halledilmemiş olarak kalacaktır. Birörnek bir düstür ile tarif ve tamim edilen muayene metodlarının genel olarak uygulanması son derece kolaylaşmıştır.

Aynı husus, uluslararası standardlaştırmanın konusunu teşkil eden muayene metodlarının tariflerinde kullanılan birim ve işaretler için de sözkonusudur.

Bu muayenelerde gerekli kimyasal

maddelerin ve terminolojinin de, muayene metodlarına paralel olarak birörnek hale sokulması gereklidir. Aynı husus laboratuvar cihaz ve aletleri için de söylenebilir.

Birörnek hale getirilmesi teklif edilen her deneme usulünün bir çok laboratuvarlarda kullanıldığının isbatı lazımdır. Üzerinde karar verilecek son durum, bütün deneme sonuçlarının değerlendirilmesinden sonra olgunlaşır.

Çözümlemesi güç başka bir mesele de, muayene sonunda elde edilen sonucun dakiklık ve sıhhatlilik derecesiyle bunların ne şekilde gösterileceğidir. Muayene sonunda elde edilen sayının değeri arzu edilen presizyona göre değerlendirilemezse, o takdirde analitik metodun tam bir metod olmadığı ve bazan faydasız bile olduğu sonucuna varılabilir. Çok sayıda muayene metodu, istatistik yönünden bu usulün kullanılmasını haklı gösterecek derecede denemelere tâbi tutulmadan, bugün maalesef hâlâ uygulamakta ve hattâ bu usullerin dakik oldukları dahi ileri sürülmektedir. Bu şekilde elde edilen değerler tahmini olmaktan ileri gidememektedir. Halbuki bu kullanıma itiraz olunan usullerin gerek araştırma çalışmalarında, gerekse sanayiye uygulanmasında tatminkâr olmaktan uzak bir şarttır.

Uluslararası Standardlaştırmanın Başka Sorumlulukları :

Uluslararası ticaretin gelişmesi, uluslararası standardlaştırmanın daha

da geliştirilmesini gerektirmektedir. Bu husus, özellikle tarımsal gıda mamüllerinin kalitesini gösteren spesifikasyonlar için varıddır; ancak bu spesifikasyonlar tarımsal gıda mamüllerinin ham maddelerine inhisar etmeyip, tüketilmeye hazır malları da içine almaktadır.

Muayene metodlarının da daha fazla geliştirilmesine ihtiyaç vardır ve modern muayene metodlarının dinamik özellikte olması gerekir; yani bu usuller depolama, nakil ve işleme şartları altında mamül kalitesindeki değişimleri takip edebilecek nitelikte olmalıdır. Bu değişimler malların piyasa değerini büyük capta etkiler. Ayrıca bitkilerin koruyucu tortuları ile aditiflerin tesbitini kolaylaştırmak amacıyla son derecede küçük miktarların tayinine elverişli muayene metodlarının da hazırlanmasına ihtiyaç vardır.

Bir de modern muayene metodları analitik usullere dayanan cihazların etüdüne ve son olarak da emte mübadelesini tácil etmek üzere deneme süresini kısaltan prosedürlerin de hazırlanmasına lüzum vardır.

Buna göre, uluslararası standardlaştırmanın şimdiye kadar halledilmemiş bir çok problemlerle karşılaşması gerekecektir. Mamafih, uluslararası standardizasyonu meslek edinmiş olan kimseler bu gibi meselelerin hepsini sinâi uzman ve bilginlerin yardımı ile halletmek için her türlü gayreti sarfetmektedirler.

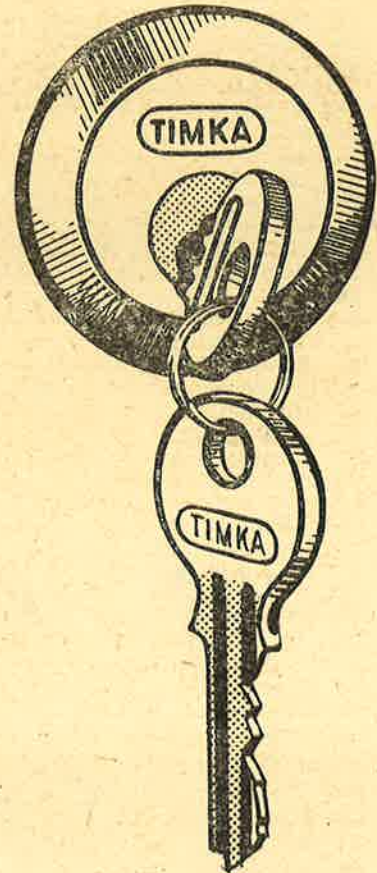
Cebinizdeki anahtardan başka kimsenin açamıyacağı BİR KİLİT !

TÜRKİYENİN EN ESKİ VE TECRÜBELİ SİLİNDİRLİ EMNİYET KİLİT FABRİKASI

Mamüllerimiz Türk standart normlarına uygundur.

TIMKA İNCE MEKANİK İŞLERİ LİMİTED ŞİRKETİ
Topkapı - Maltepe caddesi No. 22 - İSTANBUL Tel. 21 46 81

SUMMARY OF CONTENTS

TWO FESTIVITIES

p. 3

The Turkish Standards Institution will, with the participation of its foreign friends, celebrate the anniversary of the Turkish Republic this year.

On October 27th, 1967, sixtyfive delegates from sixteen friendly countries will have been gathered under the roof of the Turkish Standards Institution on the occasion of the meetings of the technical committee and sub-committee of the IEC, in charge of preparing the standards for cables. About seventy-five Turkish delegates will take part in the work of the said committees.

The international meetings arranged by TSE during the last few years are aimed not only at contributing to the preparation of world standards, but also at providing occasions for our experts and intellectuals to meet, work and exchange ideas with their colleagues; in short, to have the opportunity to evaluate their knowledge and experience and keep abreast with the technological progress in the world.

The cable industry is one of Turkey's industries which, within a short period, made giant's strides and succeeded in this period of planned development in meeting the domestic demand for electric cables without resorting to importation for raw materials. TSE, foreseeing this development, prepared the necessary standards in time and made them available for use throughout Turkey. We take pride in pointing out that the cable industry surpassed the characteristics called for in the Turkish Standards and that it was the cable industrialists who were the pioneers to use the quality mark of TSE.

On the occasion of the IEC meetings, the delegates of 16 countries will be given the opportunity of visiting the cable factories in Turkey. This will also serve as an opportunity for Turkish cable industrialists to consult with the prominent foreign experts, as has been the case with the Turkish storage battery manufacturers, who benefited highly from the visit to their factories of the members of the Technical Committee for Storage Battery at the time of the meetings held in Ankara.

The influence on the public opinion of international contacts in the fields of art and social activities such as music, sport, folklore demonstrations and selection of beauty queens is great. Even though scientific contacts do not have as wide spread an echo as the above activities, their results and the benefits obtained from them are greater in importance for Turkey.

TSE, noting that its efforts in this direction is becoming more fruitful every year is happy and proud of the benefits gained by our country from such relations.

THE PRESENT STATE AND PROBLEMS OF INTERNATIONAL STANDARDIZATION IN THE FIELD OF AGRICULTURAL FOOD PRODUCTS

4-5

This article covers the translation into Turkish of one of the DEVCONF conference series published in «Standard».

Mr. A. Miklovicz, the author of this article, who presented it before the delegates of the developing countries in Moscow, deals with the standardization of agricultural food products and refers to the liaison between international organizations engaged in the agricultural food products and ISO/TC 34.

SEVİM ALAYDIN

p. 7

She is a graduate of the Faculty of Sciences of the Ankara University and holds the degree of chemical engineer.

She is on the staff of the State Water Works Directorate. In 1964 she carried out research on cement and concrete at «Centre d'Etudes et des Recherches d'Industrie des Liants Hydrauliques» in France.

She has for a long time been an active member of a variety of technical committees of the Turkish Standards Institution.

SADIYE ENERCAN

p. 7

She graduated from the Faculty of Sciences of the Istanbul University in 1944.

Her first job was with the Alcohol Distillery in Istanbul. Two years later she joined the Turkish State Monopolies. Since 1946 she has been engaged in research work at the tobacco division of the Monopolies Department. In 1958 she visited Germany as guest researcher at the State Tobacco Research Institution. She also visited other foreign countries and participated in international scientific and academic meetings.

Sadiye Enercan represents the Tobacco Institutions of Turkey at TSE since 1961 and is a member of the technical committee in charge of the preparation of the tobacco standard.

Delegates from the Universities, the Ministries of Commerce, Agriculture and Industry. The Turkish Standards Institution, the Meat and Fish Institution, the Chambers of Commerce, Industry and Commodity Exchanges of the Marmara, the Aegean and the Southern Turkey regions as well as the oil industrialists, sunflower, olive and cotton growers in these regions participated in the seminar.

Among the speakers were FAO expert Hubert Elant and Y. Arampourg from the National Agricultural Research Institution of France, both of whom are authorities on olive.

The speeches were on the vegetable oil production of Turkey to-day and in the future; olive growing practices; marketing of Turkey's olive oil in domestic and foreign markets, and on the present situation of Turkish vegetable oil industry.

The delegates also visited Adana's newly extended Vegetable Oil Factory, as well as the factory under construction by a private concern.

The conclusions reached in the seminar were the following :

- a) The number of oil trees increased twofold

during the last 20 years. However, because of the lack of proper technical growing methods and because our oil industry is not sufficiently modernized the ratio of output is still low, growers' cost price is high and the prices quoted in foreign markets are inadequate.

- b) Our sunflower production is developing well. However, in order to ensure steady development resistant varieties of seeds need be imported of produced in our country.

- c) Peanuts, ratio of oil output of which is high can grow in many districts of Turkey. Therefore measures should be taken to promote peanut growing on a wider scale to satisfy Turkey's domestic vegetable oil requirements.

- d) Better knowledge and implementation is required regarding irrigation, fertilizing and pest control.

- e) Our oil industry is developing. In the near future in the primitive methods are expected to eliminate themselves.

- f) Standards will help improve the quality and price of our oils. Standards for all vegetable oils should be made and implemented.